

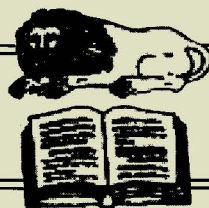

Jeromos füzetek

Biblia Éve 2008

Biblikus professzorok a Bibliaközpontban

71. szám

A Szentírás ünnepe II.

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

Budapest, 2008

A Szentírás egész éves ünnepléséhez

a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

az alábbi kiadványokat, segédeszközöket adja közre:

1. **AKCIÓ: *Biblia féláron:*** a teljes Biblia és az Újszövetség árusítása fél áron a Biblia Éve egész folyamán.

2. ***Missziós Evangélium*** (János evangéliuma, kis füzet, háromféle színes borítóval, ajándékozásra). Ára: 100.- Ft.

3. ***Mindennapi Evangélium*** (Márk evangéliuma napilap formátumban, ajándékozásra). Ára: 100.- Ft.

4. ***Aranybiblia*** (nagy méretű, díszes, aranyozott verettel, templomi kihelyezésre). Ára: 24.000 Ft.

5. ***Családi Biblia*** (nagy méretű, díszes, aranynyomással, családok számára). Ára: 12.000 Ft.

6. ***Bibliaolvasó-naptár*** (a teljes Szentírás szövegének beosztása két éven át minden napra, készítette: Gyürki László). Ára: 60 ill. 80.-

7. ***Bibliaórák-csomag*** (A. Steiner-V. Weymann: Találkozások [5 óra], Csodák [6 óra], Példabeszédek [7 óra], A. Hecht: Közös utunk a Bibliához [módszerek]), Vágvolgyi Éva: Bibliaórák [60 óra]. A csomag ára: 4000.- Ft.

8. ***Vallomás a Szentírásról DVD*** (Bíró László püspök, Nemeshegyi Péter S.J., Kerekes Károly O.Cist., Vértesaljai László S.J., Tomka Ferenc, Mihályi Angyalka katekéta, Varga Béláné Irénke személyes vallomása). Ára: 600.- Ft

9. ***A Szentföldön Jézus lába nyomán DVD*** (A Fokoláre-atyák szentföldi felvételeiből összeállította Tomka Ferenc. A főbb szentföldi helyek bemutatása és ismertetése.) Ára: 1200.- Ft.

10. ***Magyarságunk és a Biblia CD*** (Nemeskürty István, Vörös Győző és Tarjányi Béla előadása a biblikusok továbbképző konferenciáján). Ára: 600.- Ft.

Kiadásra kész a ***Cigány Biblia*** (a teljes Biblia cigány nyelven) – Előkészületben: ***Konkordancia a Szentíráshoz*** (a teljes KNB-kiadáshoz). ***Biblikus tanulmánykötet*** (magyar biblikusok írásaival).

Ajánlás

Az Egyház életében a Szentírás közös olvasása kitüntetett módon alkalmas arra, hogy a családok, közösségek, mozgalmak, szerzetesközösségek, szervezetek tagjainak természetfeletti, kegyelmi kapcsolatát elmélyítse, és így a közösségeket a legmegfelelőbb módon erősítse és megszilárdítsa.

A Szentírás hivatott magyarázója az Egyház, a Szentlélek vezetésével. Ha tehát a Bibliát az Egyházra figyelve és hallgatva olvassuk, imádságos lélekkel, kutatva a szent szerzők szándékát és mondanivalóját, akkor biztosak lehetünk abban, hogy a bibliai szövegeket helyesen értjük és értelmezzük.

Amikor azután a Szentírás hivatott magyarázatát hallgató, a Szentírást imádságos lélekkel olvasó hívek összegyűlnek, és közösen is olvassák a Szentírást, a szent szövegek élethalakító hatása még jobban érvényesül. A közösségben mindenki elmondja, hogy az elolvasott részből mi érintette meg, milyen világosságot, ösztönzést kapott Isten Szava által. És miközben így megnyílnak egymás felé, megajándékozzák egymást az Isten Szava által kapott kegyelmekkel és világossággal. Így egymás felé Isten kegyelmének közvetítői lesznek, és ez mindennél gazdagabb, mélyebb természetfölötti egységbe kapcsolja őket.

Tarjányi Béla

A végig csókolt Biblia

Sok porosodó, drága Biblia,
Ha kinyitását mindhiába várja.
Lenne nagyörömet
Távoli vak testvérünk Bibliája.
Elveszítette mindkét karját,
Rászakadt a vakság éjjele.
De felragyogott neki Krisztus,
És az élete fénnel lett tele.
Szomjazott az ige kristályvizére.
Hogyan is olvashatna Bibliát?
Keze nincs, hogy betűit tapintsa,
És nem betűzheti, mint aki lát!
Mégis Bibliát olvas!
Előtte vakírásos Bibliája.
Nyelvével tapintja ki betűit,
S lelke az ige mélységeit járja.
Így betűzte előről végig többször
Isten szent könyvét. Az élete,
Vigasztalása, kincse, békessége!
S Bibliája – sokunk ítélete.
Éhezzük-e, ahogy ő éhezi,
És látó szemünk tapad-e úgy rája,
Nem vádol-e bennünket távoli
Testvérünk végigcsókolt Bibliája?!

Túrmezei Erzsébet
(Vadkerti Harangok, 2007. szept.)

Tarjányi Béla

A Szentírás: Jézus jelenléte a családban

I. A Szentírás az Egyházban

1. A Szentírás – Jézus jelenléte az Egyházban

"Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige... Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága... Az Ige testté lett, és közöttünk lakott, és mi láttuk az ő dicsőségét..." (Jn 1,1.4.14)

"Sokszor és sokféle módon szólt hajdan Isten az atyákhoz a próféták által, ezekben a napokban pedig Fia által szólt hozzánk..." (Zsid 1,1-2)

Isten irántunk való szeretetének legcsodálatosabb megnyilvánulása a második isteni Személynek, Isten Fiának a megtestesülése. Isten Fia emberi testet öltve közénk jött, emberként a társunk lett, és megtanított arra, hogy hogyan lehetünk mi is társai Istennek. Kereszthalálával megmutatta, hogy Isten mennyire szeret bennünket, föltámadásával pedig biztosított bennünket arról, hogy mi, emberek is részesülhetünk Isten örök, szeretettől áradó életéből.

Mivel azonban az ember értelmes, gondolkodó lény, Isten nem elégedett meg azzal, hogy pusztán testi mivoltunkat vegye magára és szentelje meg. Közénk jött, testet öltött az ő elképzelése, gondolata, igazsága is emberi szó, tanítás formájában is, először a próféták által, majd Fiának tanítása által, amint a Zsidóknak írt levél szerzője rámutat. Nem véletlen, hogy János evangélista Igének, Szónak nevezi Jézust.

Kétféle megtestesülésről beszélhetünk tehát: az emberi testben való lét felvételéről, és az emberi szó, beszéd, írás formájában való megtestesülésről.

Isten Fiának földi jelenléte nem szűnt meg azzal, hogy a Feltámadott visszatért Atyjához: távozása után velünk maradt mindkét for-

mában: az Oltáriszentségben emberi testi mivoltában, a Bibliában pedig emberi beszéd, szó, írás formájában.

Ezért szögezi le a II. Vatikáni Zsinat határozata: »Az egyház mindenkor úgy tisztelte a szentírást, mint magát az Úr testét, hiszen főleg a szent liturgiában szüntelenül veszi, és nyújtja a híveknek az élet kenyerét mind Isten igéjének, mind Krisztus testének asztaláról.«¹ »A szentírásban ... megnyilvánul az örök Bölcsesség csodálatos "leereszkedése", "hogyan megértsük, mily kimondhatatlanul jósgos az Isten, és mennyire igazodott hozzánk beszédmódjával, amikor gondosan törődött természetünkkel."² Isten igéi ugyanis emberi nyelveken szólaltak meg, és így az emberi beszédhez hasonultak, ahogy egykor az örök Atya Igéje az emberi gyöngye test fölvetelével emberhez lett hasonlónak»³

Jézus tehát velünk maradt és jelen van az Egyházban mind az Oltáriszentség, mind pedig a Biblia, a Szentírás által.

2. A Szentírás olvasása – találkozás Jézussal

Amikor az Egyház közösségében, a szent liturgiában a Szentírást, az evangéliumok szövegét ünnepélyesen felolvassuk, Istennel, és az ő Igéjével, Jézussal találkozunk. Ugyanolyan mély és valóságos találkozás ez, mint amikor a közösség tagjai részesülnek Krisztus szent Testében. A kétféle találkozás között van azonban egy nagyon jelentős különbség. Amikor megáldozunk, átérezzük Jézus közelségét, a vele való egyesülést. Áhítattal fogadjuk őt, bensőségesen imádkozunk, hálát adunk neki, kérjük tőle, amire szükségünk van, engeszteljük őt bűneinkért. De imánk során mi beszélünk, mi fogalmazzuk meg hálaadásunk okát, azt kérjük tőle, amiről mi azt gondoljuk, hogy szükségünk van rá, stb. Hogy mindez Isten szándéka szerint való-e, és nem a mi véges és önző kívánságaink felsorolása, arról senki sem biztosíthat bennünket.

---

¹ Dei Verbum zsinati határozat, 21.

² Aranyszájú Szt. János, in: Gen., 3,8 (17. hom. 1).

³ DV 13.

Amikor azonban az evangéliumok szövegét hallgatjuk vagy olvassuk, akkor már nem mi beszélünk, hanem maga Jézus. Az ő mondatait halljuk, azt, hogy szerinte mire van szükségünk, hogy ő mit vár tőlünk, és milyen megoldásokat javasol számunkra, hogy hogyan élhetnénk értékesebb, teljesebb életet. A Szentírást olvasva nem saját, sokszor önző érzéseink, elgondolásaink vezetik gondolatainkat, hanem maga Jézus, maga a mi javunkat akaró és segítő Isten.

3. A Szentírás – erőforrás

Ha a Szentírás Isten szava, akkor ez a szó nem olyan, mint a többi emberi szó. Ennek a szónak ereje van. Erről olvashatunk már Izajás próféta könyvében: »Mert amint lehull az eső és a hó az égből, és nem tér oda vissza, hanem megitatja a földet, termékennyé és gyümölcsözővé teszi, magot ad a magvetőnek és kenyeret az éhezőnek, úgy lesz az én ígém is, mely számból kijön: nem tér vissza hozzám eredménytelenül, hanem megteszi, amit akarok, és véghezviszi, amiért küldtem.« (Iz 55,10-11)

Emberi szó is tud erőt adni vagy rombolni... Mennyivel több enél Isten Szava, mennyivel nagyobb hatása, életalakító ereje lehet, van ennek a szónak! Hallgatsz, és erőt nyersz, olvasod, és megvilágosodsz, fontolgatsz szívedben, és átalakítja életedet. »Nem hiába kaptátok, hanem hogy általuk életek legyen...« (MTörv 32,47) »Nincs messze tőled... Egészen közel van hozzád a törvény, hogy hozzád szabhasd tetteidet.« (MTörv 30,11) Aki ezeket az ígéket hallgatja, »annak örök élete van« (Jn 5,24), ezek az ígék »lélek és élet« (Jn 6,63), »örök életre szökellő vízforrás.« (Jn 4,14) Milyen sokat veszít az, aki nem iszik ebből a forrásból – aki nem ebből a forrásból iszik!

II. A Szentírás közösségteremtő ereje

1. Jézus közösséget akart

Isten már az Ószövetségben egy néppel kötött szövetséget, nem sok-sok emberrel. Azt akarta, hogy ez a nép, amelyre a választása esett, az ő törvényei szerint élve szeretet-közösséget alkotva vonzó, követendő példa legyen minden más ember, közösség számára.

Amikor Jézus személyében Isten Fia közénk jött, mindannyiunkért külön-külön is életét adta, de elsősorban azért, hogy a megváltottak sokaságából Isten tetszése szerinti közösség szülessék. Ennek a közösségnek növekednie kell, hogy az ő nevében eggyé forrasszon minden népet. Az apostolokat meghívja, "létrehozza" a Tizenkettőt, azt akarja, hogy közösségben "vele legyenek" (Mk 3,14). A vele való léten, a vele való együttléten van a hangsúly. Egész nap gyógyítanak, prédikálnak, utána pedig elmennek Jézussal imádkozni éjszaka. Jézus gyötrődik a Getszemáni kertben, és könyörög az apostoloknak, hogy legyenek vele, virrasszanak vele.

Közösségben (= kettesével) küldi a Hetvenkettőt apostolkodni (Lk 10,1). Biztosítja követőit arról, hogy "ha a földön ketten egyetértésben kérnek valamit, bármi legyen is az, megkapják Atyámtól, aki a mennyben van. Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük." (Mt 18,19-20) Az egyház, amelyet alapít, az "összehívottak" közössége («en-klészia» = összehívás, Mt 16,18). A Főpapi Imában a tanítványok közösségéért könyörög (Jn 17,9), és azokért, "akik az ő szavukra hinni fognak, ... hogy mindnyájan egy legyenek" (Jn 17,20-21). Az Utolsó Vacsorán saját áldozatáról, az ő Testéről és Vérééről azt mondja: "értetek adatik", "értetek kiontatik." Nem egyenként mindegyikükért, hanem a közösségért.

Jézus azért akart közösséget, mert minőségi különbség van az egyedül és közösen végzett dolgok között. Egyedül jól tenni, szép dolog, de ugyanazt mással együtt, közös akarattal megtenni sokkal szebb dolog. Hálát adni Istennek, dicsőíteni őt, megvallani őt mások előtt nagy dolog, de ugyanazt másokkal együtt, közösen megtenni sokkal nagyobb dolog. Ha a család minden tagja elmegy misére, igen

dicséretes és szép dolog, de mennyivel más, szebb és értékeesebb az, ha az egész család együtt vesz részt a szentmisén!

Ha egyenként törekszünk a tökéletességre, és sikerül is előre haladnunk, ha tiszteljük, szeretjük és hűségesen szolgáljuk Istent, az nagyon tetsző dolog az ő szemében. De ha a kölcsönös szeretetben növekszünk, az még kedvesebb számára. Mert ez az, amit ő igazán akar, és vár tőlünk: elsősorban nem egyéni buzgóságot, hanem azt, hogy szeretettől áthatott közösséget építsünk és alkossunk. A szülők is örülnek, ha gyermekeik tisztelik, szeretik őket, de talán még nagyobb öröm számukra, ha azt látják, hogy a testvérek igazán szeretik és segítik egymást. Így van ezzel Isten is, amint azt János első levélében olvashatjuk:

"Ha valaki azt mondja: »Szeretem Istent«, és a testvérét gyűlöli, az hazug. Mert aki nem szereti testvérét, akit lát, nem szeretheti Istent, akit nem lát. Az a parancsunk tőle, hogy aki szereti Istent, szeresse a testvérét is." (1 Jn 4,20-21)

2. A Szentírás közösségteremtő szerepe és ereje az Egyházban

Pál apostol ezt írja a korintusiaknak: "Egy a kenyér, s egy test vagyunk sokan, hiszen mindnyájan egy kenyérből részesülünk." (1 Kor 10,17). Vajon nem lehet ezt éppígy állítani az evangéliumokról, a Szentírásról? A Biblia alapvetően az Isten népének közösségében elhangzó tanítás gyümölcse, és minden korban vezérfonala a közösség életének. Ebből táplálkozik az igehirdetés, erre épül a teológia, ebből merít a liturgia, ehhez igazodik a keresztyének családjának egyéni és közösségi élete. Ebben a közösségben az azonos gondolkodás, a közös életcél, az erkölcsi elvek biztos támpontja és alapvető forrása a Szentírás. Meggyőződésünk, hogy a Szentlélek vezeti az Egyházat, tudjuk, hogy az egy Kenyérből való részesedés egybefűz minket, de ha valamit el kell döntenünk, ha tetteink irányát meg kell szabnunk, akkor elővesszük a Szentírást, abban keressük és találjuk meg a konkrét eligazítást. Nyilvánvaló tehát, hogy a Bibliának alapvető szerepe van abban, hogy az Egyház Isten szándéka szerint élő közösség legyen.

János evangéliumában olvashatjuk: "Hallgatni fognak szavamra, és egy nyáj⁴ lesz, és egy pásztor." (Jn 10,16) Akkor lesz egy nyáj, ha hallgatnak az ő szavára, és azokból lesz, akik az ő szavára hallgatnak. Azonos (terjedelmű) Biblia, azonos értelmezéssel – ez a legalapvetőbb jele, biztosítéka az Egyház egységének, és forrása az Egyház közösségi életének.

A Szentírás közösségteremtő szerepe azáltal is megvalósul, hogy a közösség ünnepélyes együttlétein rendszeresen megtörténik ugyanazon szentírási szövegek felolvasása, és elhangzik azok magyarázata. Hasonló jelentősége és hatása van annak is, ha a nem liturgikus együttléteken (közös bibliaolvasásokon) közösen olvassuk, tanulmányozzuk a szentírási szövegeket.

III. A Szentírás – Jézus jelenléte a családban

1. A Szentírás szerepe a család életében

A család egységét sok tényező biztosíthatja: a vérségi kapcsolat, a közös lakás, a közös étkezések, a családi hagyományok és ünnepek megtartása, a család közös programjai, a közös feladatmegoldások stb. Ezek az egységteremtő tényezők nyilvánvalók mindannyiunk számára, és könnyen azt hihetjük, hogy ezeken és ezekhez hasonló tényezőkön nyugszik a család egysége.

A keresztény családok esetében van azonban valami, ami a fentieknél sokkal fontosabb: a keresztény értékrend, a Jézus mércéje szerinti kölcsönös szeretet. Ez az értékrend magában foglalja a hűséget, a megbocsátást, egymás tiszteletét és megbecsülését, az áldozatvállalásra való készséget. A család egysége akkor nyugszik a legbiztosabb alapon, ha az jézusi közösség, akkor "sziklára épített ház" (Mt 7,24). És miből táplálkozik ez a családi értékrend? Az Egyház által nyújtott kegyelemközlő eszközökből, az Egyház által közvetített tanításból, és – közvetve vagy közvetlenül – a Szentírásból. Az a család, amely

---

⁴ A szentírásfordítások többnyire így hozzák ezt a szöveget: "Egy akol lesz, és egy pásztor." A görög eredetiben azonban nem "akol" szerepel, hanem "nyáj." Nem mindegy!

erre az alapra épült, más, mint a többi. Isten szándéka szerinti közösség, olyan közösség, mint amit Jézus megvalósítani akart.

2. A Szentírás – Jézus jelenléte a családban

A családnak igazi, szeretetközösségnek kell lennie. Mint említettük, a család egységét sokféle dolog szolgálhatja, de ennek az egységnek a legbiztosabb alapja a Szentírás lehetne – pontosabban: lehet. A családra is érvényes, amit általában a közösségről mondtunk: egység és közösség sokféle alapon születhet meg, de a Krisztus által akart, szándékolt, megvalósított közösség az, ahol a Bibliában rögzített alapelvek érvényesülnek, vagyis ha a család egysége a krisztusi szeretetre, egymás szeretetére épül. A családi élet akár jó is lehet e nélkül, de Istentől, Jézustól tudjuk, hogy egy bizonyos fajta családot szeretett volna, olyat, amely az ő igéinek szellemében éli közös életét.

Hogyan hívhatja a család Jézust maga közé? Régen általános volt keresztény családokban, ma sajnos, már nem általános gyakorlat, hogy kereszt függ a családi otthonok falán. A kereszt emlékeztette a családtagokat Jézus jelenlétére, áldozatára, szeretetére, és bátorította a család tagjait, hogy Jézusról vegyenek példát, az ő szeretete uralkodjék a családban. Ha közösen imádkoznak, akkor a kereszt látványa megerősíti őket abban, hogy Jézus jelen van és hallja őket.

Ha a kereszttel, a kereszt által jelezzük, hogy a családukba akarjuk hívni Jézust, akkor a kereszt látványa elsősorban Jézus életművének egyik mozzanatára, a kereszthalálra, a keresztdózat által megmutatott szeretetre irányítja a figyelmünket. Ez nagyon helyes és fontos. De ha a Szentírás van ott a családban ugyanilyen céllal, akkor azt mondhatjuk, hogy Jézus az ő szavai, igéi által van jelen. Ha komolyan vennénk és megkülönböztetett tisztelettel öveznénk a Családi Szentírást a lakásban, akkor talán még jobban át lehetne érezni, hogy Jézus itt van köztünk.

Ha összegyűlnek a családtagok és a kereszt előtt imádkoznak, tudatosul Jézus jelenléte. Ugyanez még jobban megvalósul, ha összegyűlik a család, és közösen olvassa a Szentírást. Mert akkor nem-

csak látjuk Jézust a kereszten, hanem Jézus maga meg is szólal. Nem mi beszélünk, imádkozunk, miként a szentáldozásnál. Nem csak mi mondjuk el neki gondjainkat-bajainkat, dicséretünket és hálnkat, hanem ő beszél, amikor a Szentírást kinyitjuk, olvassuk.

A most elkezdődött Biblia Évében szeretnénk ezért általánossá tenni, hogy minden családban legyen Családi Szentírás⁵, ezt tartsuk állandó, jól látható, kiemelt helyen. És a családi közös ima mellett terjedjen el a katolikus családokban, váljon általánossá, hogy a család nagyobb ünnepeken, és hetente legalább egyszer olvasson közösen a Szentírásból egy-egy részt. A kicsi gyermekek nőjenek bele abba a gyakorlatba, hogy az ő szüleik kicsi korukban együtt olvastak a Bibliából, és a felnövekvő gyermekek számára legyen állandó tapasztalat és gyakorlat, hogy ünnepeken, szombaton vagy vasárnap a család együtt olvas egy-egy részt a Szentírásból.

Erdő Péter bíboros atyától hallhattuk nemrégiben a Mária Rádióban: »A családban kezdődött különleges kapcsolatam a Szentírással, a Szentírás szövegével. Nálunk otthon ünnepek alkalmával a családi liturgiához tartozott bizonyos szentírási szakaszoknak a felolvasása. Elsősorban Karácsonykor: a karácsonyfa alatt felolvastuk a Szentírásból Jézus születésének történetét. Ez mindig a legidősebb fiúgyermek feladata volt. Nálunk történetesen én voltam a legidősebb fiúgyerek, így Karácsony este a fa alatt hosszú éveken át én olvastam fel a megfelelő újszövetségi szakaszt.«

Amikor ezt egy papi összejövetelem elmondtam, az egyik atya megszólalt: »Ez nálunk is így volt!« Örömmel hallottuk ezt, én pedig megjegyeztem: »Látjátok, atyák, az egyik ilyen családból egy bíboros került ki, a másiktól pedig ez a paptestvérünk!« Mire ő csak ennyit mondott: »Nem is csak én, hisz a testvérem is pap!«

---

⁵ A lelkipásztoroknak, hitoktatóknak már a jegyesség (jegyesoktatás) idején segíteniük kell a házasságra készülőknek a Családi Szentírás jelentőségének felismerésében. Esküvőre meg kell kapniuk (például a násznagyoktól) egy díszes kivitelű Szentírást, amelyet az esketés szertartása keretében ünnepélyesen megáldunk, és átadunk azzal, hogy közös otthonukban kiemelt helyen tartsák, és kezdettől fogva rendszeresen – nagy ünnepeken (Karácsony, Húsvét, Pünkösöd, Szentírásvasárnap), és lehetőleg hetente egy állandó, ünnepi alkalommal – olvassanak belőle együtt, majd később gyermekeikkel. (Ez a Szentírás nem azonos a családtagok saját, mindennap használatos Szentírásával!)

Kerekes Károly O.Cist. atyától hallottam (szintén a Mária Rádióban) a következőket: »Az első századok mártíraktáit olvasva megremeghet ma is a szívünk, ha olvassuk, halljuk, amikor máglyára hurcolták azokat a keresztényeket, akiknél a Bibliának akárcsak egy kis részét is megtalálták. Ezek a remegés legkisebb jele nélkül tették vallomásukat: Inkább mi égünk, hamvadjunk el, minthogy ezek a könyvecskék, a mi kedves könyvecskéink... Titokban őrizték a Bibliát az egyházüldözések legkínzóbb, gyötrőbb, embert próbáló idején. Ismétlem: titokban őrizték, nemcsak a kapott Eucharisziát, hanem a Bibliát is, és a Szentírást is ugyanolyan tisztelettel vették körül, mint az Oltáriszentséget – házuknak egyik rejtett zugában, egy fülkéjében, lehetőleg díszes fém vagy fa edényben. S a család esténként ugyanúgy mécses gyújtott, mint ahogy mi is meggyújtottuk a gyertyánkat, amikor édesapánk levette a mestergerendáról a Bibliát. A család imádkozott, ájtatoskodást végzett, és hallgatott...

Első könyvélményem nekem is a számomra elérhetetlen magasságban, a nagyobbik szobánk mestergerendáján fekvő nagyobbik könyv, a Biblia volt. A kisebb könyv a Kalendárium volt. A Kalendáriumban hétköznapi életünk fontos eseményeit jegyezte fel édesapám. A Bibliába nem jegyeztetett. Azt, amikor ő otthon tudott lenni esténként – ami tulajdonképpen csak az őszi földműves munkák befejezése után volt rendszeres – szinte mindennapos vacsora utáni felüldülésünk – nem munkánk, felüldülésünk – az volt, amikor a Bibliát elővette. Levette a könyvet, kicsit csendben maradtunk, imádkoztunk... Általában egy Üdvözlégy Máriát. Mintha csak ő lenne a tanító nénink. Ebben a nagy önképzésben őt hívtuk, hogy legyen segítségünkre, mert akkor jön a Szentlélek, és az Ige akkor talán mibennünk is megtestesül, mint Máriában.«

A családok élete ma nagyon zilált, igazi válságról beszélhetünk. Idestova már közös étkezések is alig vannak, nemhogy közös ima, közös miselátogatás. Nem szabad ebbe belenyugodnunk. A katolikus családoknak törekedniük kell arra, hogy sok veszélynek kitett egységüket megerősítsék, biztos alapokra helyezték. Ennek jele lehet a falon függő feszület, ezt szolgálhatja a közös ima, és ennek lehet hatékony eszköze a Családi Szentírás, amely állandóan látható, és

amelyből rendszeresen közösen felolvasva szüntelen erősödik a családtagok törekvése, hogy egymást a Krisztustól tanult szeretettel szeressék.

Meggyőződésem, hogy ez nagy mértékben segíteni fogja nemzetünk és magyar egyházunk megújulását, megerősödését.

3. Gyakorlati javaslatok

a./ Minden családban (a házasságkötés pillanatától) legyen Családi Szentírás, és mindenkinek legyen saját Szentírása. A Családi Szentírásnak legyen állandó helye, jól látható, kiemelt helyen a lakásban.

b./ A Családi Szentírást is, saját Szentírásunkat is áldassuk meg a templomban. Tudatosítsuk magunkban (és gyermekeinkben), hogy ez a könyv Isten Szava, szent könyv.

c./ A házasságkötéskor határozzuk el és tegyük állandó gyakorlattá a következőket: Minden nagyobb ünnepen (Karácsony, Húsvét, Pünkösd, Szentírásvasárnap, házasságkötési évforduló), az ünnepnap(ok) meghatározott időpontjában (pl. este az ünnepi vacsora előtt) olvassunk fel egy, az ünnepel kapcsolatos részt a Szentírásból, maradjunk kicsit csöndben, beszéljünk róla röviden, mondjunk el közösen egy imát (az egész 10-15 perc).

d./ Válasszuk ki a hét egy napját és óráját, amikor közösen olvassunk a Szentírásból (váltakozva felolvassuk, beszélünk róla, imádkozunk). Ragaszkodjunk ehhez következetesen, ha egyszer elmarad, az első lehetséges napon pótoljuk. Gyermekek szünetése után olyan időben végezzük ezt, amikor ők is ott lehetnek velünk.

c./ Kicsi gyermekeinknek naponta mesélünk vagy mesét olvassunk, de a hét egy (adott) napján mindig a Szentírás egy (megfelelő) részét olvassuk fel (előbb gyerek- vagy képes Bibliából, 5-6 éves kortól magából a Szentírásból), néhány gondolatot fűzünk hozzá (a gyermekek szintjének megfelelő hangnemben), és egy odaillő fohászsal fejezzük be a "mesét". Éreztessük gyermekeinkkel, hogy ez a nap (ez a könyv) különleges, szép és fontos.

d./ Amikor a gyermekek növekszenek, az ünnepeken a felolvasást átveheti (az apától) a legidősebb (fiú)gyermek. A heti szentírásolvasás alkalmával mindig más olvassa a kijelölt részt. Nagyobb gyermekek már kereshetnek és javasolhatnak megbeszélésre szánt szöveget.

e./ Ez az együttlét ne legyen hosszú (csak 15-20 perc), de mindenképpen rendszeres és ünnepélyes (mindig ugyanott, pl. a családi asztalnál, megfelelő testtartással, tehát nem heverészve stb.), jó, ha közben gyertya is ég, esetleg egy feszület is áll az asztalon.

f./ Az együttlét menete: A helyszín (pl. családi asztal) előkészítése (valaki már kijelölte a megfelelő részt), összeülünk, imát mondunk, felolvassuk a szöveget, rövidebb-hosszabb csönd, beszélgetés, ima. A beszélgetés: kicsiknél az apa vagy az anya elmondja néhány szóval a lényegét (és a feladatot), nagyobbaknál lehetőleg mindenki szólaljon meg (mit nem ért, mi tetszett, hogy tudná ezt ő követni), végül az egyik szülő (röviden válaszol a problémákra, és) mond egy kedves összefoglaló mondatot, megjelöli a lényegét, a feladatot.

g./ Ünnepi alkalommal (pl. Karácsony): Kész a karácsonyfa, alatta az ajándékok – körülálljuk a karácsonyfát, énekelünk – családapa felolvassa az evangéliumból valamelyik karácsonyi részt (Jézus születése, pásztorok, napkeleti bölcsek) – karácsonyi énekek – ima (Miatyánk, Üdvözlégy, megemékezés a halottainkról) – egymás köszöntése – ajándékok megkeresése, kiosztása – ajándékok kibontása (egyenként, a többi figyel) – megköszönjük egymásnak – ünnepi vacsora – játék, beszélgetés⁶.

h./ Egymással szoros barátságban álló családok rendszeresen beszéljenek egymással ezekről az együttlétekről, erősítsék, segítsék egymást tapasztalataikkal. Időnként, pl. kölcsönös családi látogatás alkalmával a baráti együttlét része legyen egy ilyen közös családi szentírásolvasás is.

i./ Nagy segítséget és ösztönzést jelent, ha a család bekapcsolódik a Vándorevangélium-mozgalomba (www.vandorevangeliom.hu).

---

⁶ Ez egy konkrét család karácsonyi ünnepének rövid leírása. Ebben a családban is pap lett az egyik fiúból.

Vértessaljai László

A Szentírás az életemben 1. rész

Interjú. Elhangzott a Mária Rádióban. Riporter: Vágvölgyi Éva

V.É.: A mai alkalommal Vértessaljai László jezsuita atyával a Mária utcai templom és rendház vezetőjével fogunk beszélgetni arról, hogyan is találkozott össze a Szentírással, mit jelent számára Isten Élő Igéje, és ez a barátság mit jelent a mai napon, mint jezsuita szerzetesnek a papi működésében, gyakorlatában, ill. saját, személyes életében?

Hogyan találkoztam a Szentírással? Katolikus családban nőttem fel, és sajnos, ennek megfelelően nem találkoztam közvetlenül a Szentírással. Nem arra mondtam, hogy sajnos, hogy katolikus családban születtem, hanem arra hogy a katolikus családban nem találkoztam a családon keresztül személyesen a Szentírással. Imakönyvvel, imádsággal, templomba járással, élő mély hittel, Isten mélységes szeretetével, a Szűz Anya tiszteletével – igen. Amikor felnőtt fejjel visszagondolok minderre, nagyon hálás vagyok ezért, hiszen a hittemnek a bölcsője volt mindez. Ugyanakkor ma már kicsit fájjalom, hogy amikor tanultam olvasni, akkor nem bötűzhettem a Bibliát, mint Isten könyvét. Gyerekek is különleges dolog az, hogy ezt a könyvet nem akárki írta, hanem a nagy Isten, és ő küldte el nekünk. Ha apa lennék, és kisgyerekem lenne, akkor szeretném az ujját vezetni ebben a könyvben, és olvasni úgy vele, hogy ezt most – még ha nem is érti – csak bötűzgesse az apjával, aki számára fontos a Biblia, és tudja meg azt, hogy az apja ehhez a könyvhöz igazodik – és aztán igazodjon ehhez az egész család az apán és az anyán keresztül...

Na mindegy, ez csak egy álom! A valóságban persze én is atya vagyok, ha nem is egy konkrét, vér szerinti családban, hanem egy lelki közösségben – ez önként adódó gondolat és hasonlóság. Ez él és létezik, amennyiben nem csak egy felnövekvő gyereket tanítok olvasni, írni, hanem Isten népét tanítom. Istennek rám bízott népét tanítom az Írás olvasására, az Írás befogadására, az Írás szerinti életre.

Hogy mikor vettem kezembe a Szentírást? Középkorban, vagy talán inkább a katonaság idején, és az egyetemen, ahová én kerültem: Veszprémbe a Vegyipari Egyetemre. Az ottani elkötelezett évek, a hetvenes évek első fele még nagyon sötét bolsevik világ volt, és kellett a kapaszkodó. Kellott a támasz, szembe kellett úszni az árral, keresni valami horgonyt, valami szilárd pontot, ami nem változik meg, ami ott marad hűségesen, szilárdan immáron 2000 év óta. Nem is tudom, van-e még ehhez fogható, mint a Szentírás. Nem csak úgy porosan, amiért egyesek időnként lelkesednek, és nagyon szeretik, mint például Homéroszt, hanem mint olyan érték, amely nemzedékeket, országokat, kultúrákat nevelt, ápolt, ami sohasem múlt idő, és nem is csak jelen... Oly módon társ a Szentírás, Isten leírt szava, hogy joggal számíthatunk arra, hogy amíg ember lesz itt a földön, addig eligazítónk lesz!

Ha arra kellene válaszolnom, hogy hogyan találkoztam vele, mit is jelent nekem a Szentírás, azt mondanám: kapaszkodó és horgony, kapaszkodó abban a zűrzavarban, ahogyan és amikor kerestem én is a megnyugvást, a lelki békét, a szellemi békét. Ez nem azt jelenti, hogy engem senki nem háborgat, hanem azt, hogy valahol én otthon vagyok, s ott az elmém felemelkedik, megnyugszik. Mert ez egy szilárd alap számomra, ahogyan azt Jézus a Hegyi Beszéd végén elmondja, amikor egész tanításának nagy, nyitányszerű foglatát lezárva elbeszéli a homokra ill. a sziklára épített ház példázatát. Valami ilyesmi volt akkor számomra a Szentírás. Van valami, ami nem forgandó, ami stabil és megmarad, noha épp olyan törékeny emberi szavakból szőtték, mind azt a tudományos szocializmust vagy történelmi materializmust, amit nekem útravalóként próbáltak adni annak idején. De akkor én már kezemben tartottam a Szentírást! Ezzel a Szentírással mentem vasárnaponként – eleinte, a hetvenes évek elején, még eléggé titkon – Veszprémbe templomba rendszeresen. Ebből a templomba-járásból kerültem aztán egy kis, katolikus imaközösségbe. Blanckenstein Miklós, Várszegi Asztrik frissen fölszentelt budapesti papok akkori mozgása volt ez az egyetemi városokban Magyarországon. Kis, pici imacsoportokat alakítani, ez volt a cél, amelyekből aztán, mint egy ilyen kristályosodási pontból, valami hadd nője ki magát.

Ezek imacsoportok voltak, de bibliás, biblikus csoportok, ahol az igazi eligazítást a Biblia adta. Ezt nem hangsúlyoztuk, főként nem másokkal szemben, de magától értetődő volt, hogy kezünkben tartjuk a Szentírást, és együtt olvassuk. Nagyon kevés volt akkor a kommentár. Azt is éreztem rögtön, hogy a Biblia csodálatos könyv, amely úgy ahogy van, megszólal. De azzal az igényességgel és olvasottsággal, amilyen egy vegyész-mérnök-jelölt optikája és kíváncsisága, azért a Szentírás önmagában nem volt elegendő, ehhez kommentár vagy más segítség kellett. Azok a mesterek, akik jöttek hozzánk, azok, akik alapították ezeket a csoportokat, képzett teológusok voltak. Ők választ adtak azokra a kérdésekre, amelyeket mi magunk saját köreinkben nem tudunk megválaszolni. A kérdéseket összegyűjtöttük, és amikor ők eljöttek, havonta, két havonta, akkor rájuk zúdítottuk a sok kérdést. Ez nagyon izgalmas volt. Ilyenkor az idő nem számított – egy óra, kettő óra – még mindig voltak kérdések.

Valójában az én pappá válásomnak az egyik legfontosabb mozzanata az a gyönyörűség, amit az ember, ha felkészületlenül is, dadogva is akkor érez, amikor Isten Igéjét magyarázza. Tudniillik amikor ebben a kis, pici imaközösségben, bibliás csoportban megmelegedtem, akkor eléggé hamar rám esett a választás: "Akkor légy te a következő! Mint a múlt alkalommal, te is bevezetsz egy közösen kiválasztott bibliai szakaszt, adsz hozzá egy kis eligazítást, aztán erről beszélgetünk később..." S a közös beszélgetés folytatódott.

Az első ilyen történet Lukács evangéliumának 4. fejezetéből volt: Jézus ott van Názáretben. Meghirdeti – Izajástól véve – az ígéret, az örömhír beteljesedését. Jézus a Biblia-olvasó, Bibliát hirdet nekünk, aztán azt mondja az egészre, hogy ez itt most beteljesedett Alois Stögernek Lukács evangélium kommentárja akkor már megjelent, kint adták ki, külföldön, magyar nyelven. Lámpalázasan, izgatottan, de mégis csak egy kincset tartva a szívemben-kezemben, próbáltam elmondani, amit ebből én megértettem. Igét hirdetni, Krisztus igéjét hirdetni valami olyan különleges dolog, mert abban élet van. Isten Igéje eleven, átható, mint a kétélű kard, amint a Zsidókhöz írt levélben olvassuk. Valóban belém hatolt, megérintett mélyen és minden nehézségen, minden korlátomon túl vagy ellenére. És belülről elköte-

lezett engem olyan értelemben, hogy menj, ezt folytasd, ezt csináld tovább. Innét már nem volt olyan nehéz döntés lehorgonyozni ebben, "főállásban", a papságban. Isten igéjét hirdetni – ez teljesen elbűvölt. Isten Igéje félelmetes, nagy erejű, ugyanakkor elbűvölő és közeli. Az embert faszcinálja, elbűvöli a maga tremendumos, félelmetes mivoltában – mert ez a kettő együtt igaz: *mysterium tremendum et fascinans*. Az egyik is igaz, meg a másik is igaz. Az ember háta beleborsószik, másrészt viszont végtelenül édes és annyira igaz. Olyan, mint a lelkiéletnek a legédesebb tápláléka. Olyan, mint Izajás ajkán az a méz, amely hozzá édesgeti az Ige szolgálatához azt az Izajást, aki önmagától el nem indul.

Így indult, ebből nőtt ki az én papságom. Ha pontos akarok lenni, akkor azt kell mondanom, hogy az én papi mivoltom első megközelítésben igehirdetői jelleget hordoz inkább, egy lelkészi igehirdetői feladatot. Ebben mi egészen közösek vagyunk a protestáns lelkészekkel. Az áldozati rész, ami tipikusan katolikus vonás, hogy a pap – régi magyar szóval – áldozár, aki bemutatja, pontosabban megeleveníti Krisztus egyetlen és örök golgotai keresztáldozatát, csak később kapcsolódott a küldetésemhez. S aztán ez a kettő, mint két folyam, egymásba elegyedett, az egyik a másikat átjárta, mint ahogyan Jézusban mindez egészen tökéletes egységként volt jelen. Ő az aki az Igét értelmezi, magyarázza, miként Názáret zsinagógájában, ugyanakkor Ő maga az Ige, az igéket beszélő Ige, élve azokkal a szavakkal, amelyeket népének tagjai használtak.

A szót lehet használni rendeltetésének megfelelően is, és vissza is lehet élni velük. A szóval bánni tudás, a szó értése nálam családi örökség, mert az én családom anyai ágon néptanító, népnevelő volt. Nagyon mélyen keresztény család, ahol egyszerű, érthető, világos szóval nevelték az embereket Isten szeretetére – a templomban velük együtt imádkozva, a falusi iskola padjaiban pedig a gyerekeiket a betűvetésre meg emberségre tanítva. Nagyszülőim, a dédszülők is, aztán az én édesanyám ezt hagyta rám. Benne van ebben a szó értése, a szó megértése és a szó megformálása – s mindez azért, hogy helyesen és jól értsük egymást. Ha mai szóval mondanánk, kommunikációnak neveznénk ezt, s én ezt a kommunikációt otthon tanultam. Az

én édesanyám nagyon jó kommentátor. Nem azért, mert kiváló rétor, szónok – bár szépen beszél –, hanem mert a szívéből beszél. Ez az, ami nagyon-nagyon fontos. Rétornak lenni, Isten Igéjét hirdetni számomra nem azt jelenti elsősorban, hogy szabatosan, hiba nélkül, érthetően beszélek. Természetesen ez is feladat, fontos a nyelvi pontosság és az esztétikum. De ezt megelőzően, ennél sokkal fontosabb a hitelesen szólás és a szívből szólás. Ezt anyámtól tanultam, ez családi örökség – ezt nem az iskolában tanították meg nekem, és nem is a szemináriumban. Nyilván ott is törekedtek erre, de igazából én akkor már kialakultam. Mert az ilyen dolgok nem felnőtt korban, hanem gyerekkorban hatnak ránk igazán, akkor érintenek meg és formálnak bennünket.

Ha erre gondolok, elcsodálkozom, hogy Isten mi mindent fölhasználhat arra, hogy valaki hozzá érkezzon, hogy az Ő szavainak a hirdetője legyen. Egy családi, imádságos légkör mennyire előkészíthet valakit, hogy később a szívéből szóljon.

Az emberek pedig éppen ezt várják. Várják az okosságot is, az értelmes beszédet, az összefüggéseket, az eligazítást, azt is meg kell érezniük, hogy otthon vagyok, jártas vagyok mind Isten föltárt üzenetében, mind pedig a mai ember világában, és a kettőt értelmesen össze tudom kapcsolni. De azt is látják, arra is figyelnek – erre mindenki, minden templomba járó, Isten igéjét, Isten igéjének magyarázatát hallgató ember fogékony és figyel –, hogy lássák és érezzék, hogy miből fakad mindez. Ez az, ami hitelesíti a papot: nem a sok tudás, hanem a belső figyelme, az, hogy megérzi Isten szándékát. Ez nagyon-nagyon fontos: mi az Isten szándéka? Itt, ezen a ponton számomra Isten üzenete nem valamiféle misztikus biblicizmus, nem önmagáért, nem önmagában, mindentől elhatárolva fontos és egyedülálló tekintély. Sokkal inkább élő, eleven "hús" a Biblia, ahogy ezt maga a Biblia mondja. A németben ez így mondják: Das Wort ist Fleisch geworden, az Ige hússá lett, a mi valós, emberi testünké. Az Ige is és a hús is törékeny, megromlik, az Ige is megromlik, ha mi nem élünk vele, nem jól használjuk.

Amikor a szemináriumban tudományos apparátussal kezdtem a Bibliát megismerni – azok után, hogy teljesen más megközelítésben

tanultam a világ igazságait, nemcsak úgy, mint vegyészmérnök, hanem a korábban említett összefüggésekben is, ahogyan a marxizmus próbálta a maga nem létező, meg "nem változó igéit" kommentálni. Pedig ilyenek nincsenek! Marx Tőkét, vagy Leninnek ki tudja hány kötetes írásműveit ki olvassa ma? Jézus Igéi viszont megmaradtak, és táplálják az emberi lelkeket. Az ehhez való közeledés nagyon csodálatos volt.

A katonaság miatt később, 1976-ban kerültem Esztergomban az Érseki Szemináriumba, oda kértem a felvételemet. A késés miatt tömbösítve, gyorsítva kellett végeznem a tanulmányokat. 2 és fél - 3 hónap alatt egy egész esztendőt kellett pótolni. Pótoltam is. A második szemesztert is lettem, nem csak az elsőt. Nem mintha olyan nagyon okos lennék, hanem azért, mert nagy lendülettel tanultam, olyan éhség volt bennem. Nem kötelesség volt tanulni az ószövetségi bevezetést, olvasni Pál életéről, vagy éppen latinul megtanulni – Rózsa Huba veretes segítségével, aki akkor latint tanított nekem Esztergomban, mint fiatal kezdő teológiai tanár (friss római tudásával akkor jött haza) – mindez nagyon nagy gyönyörűséget jelentett nekem. Már a tanulás is gyönyörűség volt, nemcsak az, amikor továbbadom. Egyszerre voltam diák, és aki arra készül, hogy megtanulva a tudását kamatoztassa.

A tanulásban nagyon komoly fogyasztó voltam. Tanultam, olvastam magamnak és magam miatt. Szükségem volt rá, az én személyes lelki igényem volt. A társaim csodálkoztak is rajtam, hisz olyan voltam, mint egy nagyon régen meg nem öntözött virág, amire vizet kell önteni, és ő csak nyeli-nyeli-nyeli, mintha alul egy csap lenne, ahol minden kifolyik. Ilyen voltam. Lehet, hogy nagyon szépnek, túl ideálisnak tűnik ez a kép. De mint emlék, így él ez most is bennem. Nem is vonom ezt vissza, ha rá gondolok, akkor sem, ha talán visszavetítés volna.

Amikor azután egy év teológia (= három és fél hónap) után Budapestre kerültem, ugyanezt folytattam magasabb szinten. Nem csak olyan szinten, ahogyan egy vidéki szemináriumban oktattak, hanem ekkor már a görög és a héber nyelv tanulásához is mélyebb, nagyobb, komolyabb eltökéltséggel fogtam hozzá. Nagyon érdekes és

izgalmas volt ez a korszaka életemnek. Nem volt bennem az a kettősség, hogy diák vagyok és tanuló, mert tanulnom kell, utána pedig valami egyéb mással, diák-hobbival foglalkozom. A kettő teljesen egy volt. Ha a napi kötelességgel végeztem, ugyanazt folytattam magánemberként, mert a kettő egybe esett. Mélységesen szerelmes voltam a teológiába, a patológiába, a bibliai nyelvekbe. Nagyon klassz, lendületes dolog egy fiatal, huszonöt éves srác számára így odaadni magát valaminek lelkesen.

Nagyon jó társaim és jó tanáraink voltak. Ez nagyon sokat jelentett. Húztuk egymást. Harmadéves koromban a Központi Szemináriumban doktor is voltam. A doktor a harmadévesek közül valaki, aki a fiatal elsőévesek "elöljárója", olyan kis bátyuska, aki segíti őket. Az én akkori egyik kis növendékem nem más, mint Fodor György, a Pázmány Egyetem rektora. A másik Orosz László, mai néven Atanáz testvér, a híres bazilita szerzetes. Két ilyen gigással dolgoztam együtt. Mindketten Panonhalmáról jöttek, már minden modern nyelvet beszéltek. És ezek az én kis diákjaim görögül olvastak.. Én meg – butább voltam, hátrább jártam több lépéssel hozzájuk képest. Ezt azonban nem szégyelltem. Én nem jártam Pannonhalmán, nekem más utam volt. Egyet azonban megtanultam tőlük: tanulni, nagyon szorgalmasan. És ebből a távolságból mindennap ledolgoztam valamit. Persze ők is haladtak a maguk mértéke szerint. Mindez nagyon-nagyon jó volt, nemes versengés, ahogy egymást segítettük. Nem volt különbség, hogy te harmadéves vagy, én pedig első. Egyazon tanítás: Krisztus szeretete sürgetett bennünket.

Amikor a teológiai tanulmányaim utolsó szakaszának elvégzésére – négy esztendő teológia után – Rómába kerültem, akkor újabb nyelvek elsajátításai, újabb kihívások bukkantak elém, mintha ezekből, a kihívásokból soha nem lenne elég. Akkor, ott már olyan szinten kezdtem tanulni, ahogyan a világegyház legmagasabb igényessége diktálta: hiszen azt tartották, hogy a Katolikus Egyház legnívósabb egyeteme a híres jezsuita Gregoriána. (Akkor még nem voltam jezsuita, nem "hazabeszélve" mondom ezt.) De büszkeség tölt el, ha arra gondolok, hogy az első években nekem még mesterem, tanítóm volt Carlo Maria Martini, a későbbi milánói bíboros! A világ – remé-

lem – nem úgy fog emlékezni rá, mint milánói érsekre, hanem mint nagy biblikus tudósra, aki akkor a Biblikus Intézet rektora volt. Ilyen tanárok tanítottak engem! Nemcsak jezsuiták. A legkülönbélebb szerzetekből voltak ott komoly egzegéták, szentírás-magyarázó tudósok.

Egyszerre olvastuk ott a Szentírást olasz nyelven, hallgattuk a templomban német nyelven, és közben ha kell latinul vagy görögül, a vizsgára kijelölt szöveget pedig héberül. Ez nagyon-nagyon kitágította az én horizontomat. Hét éven keresztül nem csináltam mást, mint a szellemi energiám közel száz százalékát naponta erre foglaltam le. Hét év ugyanabban a dologban: Isten titkait megismerni.

S ezek között volt egy, ami végig kísér az életemen: a Szentírás. Még akkor is, ha az utóbbi két esztendőben dogmatikára, hittanra szakosodva jobbára ezekkel foglalkoztam, Hiszen a dogmatika, a hittételek tana nem más, mint alkalmazott Biblia. Ezt teszem én is: alkalmazom a Bibliát komoly összefüggésekben, Krisztus mélyebb megismerése szándékával. Keresem, hogy mit tudok én abból az én törekeny erőmmel megismerni. Keresem, hogy mi következik ebből. Ugy, ahogyan az Egyház is hamarosan felismerte a Szentháromságot. A Szentháromság – latinul trinitas – szó szerint nem is szerepel sem Jézus ajkán, sem az apostoli szóhasználatban. Csak úgy, ahogyan Jézus megfogalmazza az apotolok küldetését missziós parancsában. Az evangéliumok végén olvassuk: "... megkeresztelvén őket az Atya, Fiú, Szentlélek nevére." Amikor ezt elkezdem értelmezni, akkor világossá válik, hogy a Biblia állít valamit, amit így lehet megfogalmazni: Isten – nagyon nagy tisztelettel – hív bennünket munkatársáivá. Minden Biblia-olvasót. Minden Biblia-olvasó így veszi kézbe a Szentírást: Isten itt szavakba önti, megfogalmazza önmagát, engem pedig képesnek tart arra, hogy amit Isten mond, megértsem. Két személy beszélget itt. A zörgő papír van előttünk, és rajta keresztül hozzánk jön az élő, eleven Isten – aki ugyanaz tegnap, ma és mindörökké. Bárki más egyszerű ember tanulja is ezeket, akár 2000 évvel ezelőtt, akár most vagy az eljövendőben, a folyamat ugyanaz: két személy ül egymás mellett, egymással szemben, Isten, és az ember. S a kettőt összeköti Isten részéről a Szentírás. És ő így szól: Én már mindent elmondtam, de ha kérdezel engem, segítek annak mélyebb

megértésében. "Már mindent elmondtam" – nekünk volt szükségünk erre a folyamatos kommunikációra, mindennek elmondására.

A Bibliára azért van szükségünk, hogy legyen egy közös hivatkozási alapunk, hogy tudjuk, Isten mit gondol rólunk, mit mond el nekünk, és hogy megmutassa, mi vagyok én, merre kell mennünk. S közben Isten önmagát is feltárja, megmondja, hogy Ő kicsoda. Lényegében erről szól a Szentírás.

A Biblia nem toldalék az ember léthez, amire azoknak van szüksége, akik az emberi létből vallásos ágon merednek ki. Nem, a Biblia arra a legfontosabb kérdésre válaszol, hogy igazában ki is az ember, honnan jött, merrefelé tart. Csak a legalapvetőbb kérdésekre válaszol, egyébként semmi más részletben nem vész el, nem akar egyszer s mindenkorra meghatározni dolgokat. Csak az emberlét ezen végső értékeit kutató legfontosabb kérdéseket akarja tisztázni, mindig föl-kínálva a lehetőséget arra, hogy az ember mindenkor a megelőzőeknek, a Szentírásnak a jegyében próbálja újra megfogalmazni önmagát, ott keresse és találja meg mindig azt a harmóniát, ami a megelőző korok után végül a Bibliát Isten kezéből emberi történéseken át elnyerő apostoli Egyházban – sőt, bizonyos mértékben már az őszö-vetségi nép életében is – megvalósult és nyilvánosságra jutott.

– A tanulás ideje után következtek az első papi évek. Megkaptam a küldetést Szentendrére, és 1983. november 30-án érkeztem meg a szolgálati helyemre. A legfontosabb feladatomból volt Krisztus igéjét hirdetni akár a templomban, akár hittanórákon, akár úgy, hogy járom a szentendrei utcákat, elsöpéntekenként betegekhez megyek. Nemcsak a szavammal inkarnálom, testesítem, magyarázom az Igébe, szavakba öltözött Istent – ez a Biblia –, hanem én magam is Istennek egy megtestesült igéje leszek, anélkül, hogy megszólalnék, anélkül, hogy bibliás lenne a beszédem. Isten engem az ő föltárt igazságával a szívem legmélyén akar eltalálni, ott akar otthon lenni, ott akar lakást venni. Ott akar engem alakítani az ő örök terve, álma szerint, hogy milyen legyek – és a Biblia ennek eszköze, hogy olyan tudjak lenni.

Mindennél mélyebb, nagyobb "állítmány" az, ha én önmagamot "szó"-vá teszem. Az vagyok, ami lenni szeretnék, s szólok arról, ami szeretnék lenni. Az első vágy, a másik pedig valóság. A valóságnak,

történésnek, eseménynek mindig nagyobb a hitelessége. És az emberek el is várják ezt. Ekkor, az első helyemen találkoztam ezzel az elvárással, és ez óriási kihívás volt. Amikor az ember Isten ígését hirdeti, már maga a pusztaság felolvasása, ahogy felolvasom az evangéliumot, döntően fontos, óriási ereje van. Érzem, hogy a felolvasott szöveg visszahat rám, s így kommentálok. Megfogalmazom Öt magát a magam számára is, olyan feszesen, hogy alig tudom tartani. Közben látom, hogy az emberek elfogadják ezt. Lehet ezt látni, mert a szemük beszédes. Úgy szólok, hogy az első elkötelezett én vagyok, nekem kell annak lenni, hisz én mondtam, amit mondtam. Az emberek joggal várják el tőlem, hogy amit mondtam, azt tegyem is.

Múltak a vasárnapok, egyik a másik után, s a pap, a frissen föl-szentelt pap nem tud mást tenni, mint épp az igehirdetése révén elkezd egyre inkább bibliásodni. Ez a mi papi sorsunk. A Biblia-értés – akár teológus koromban, akár igehirdetőként – izgalmas feladat, egy bibliai szöveg már első olvasásra nagyon sokat elmond. De minél többet tudok róla, annál inkább látom, hogy mindez annyira mély, többretekü közlés, s valójában kimeríthetetlen. Ez egyáltalán nem baj. Hiszen Isten titkát a maga teljes mélységében csak a Lélek ismeri, az Isten-ismeretet csak ő tudja igazán kimeríteni. Nekem meg kell elégednem azzal, hogy igyekszem közelíteni ehhez.

Izgalmas és személyes dolog az Ige olvasása, annak keresése, hogy mit mond nekem Isten? Erre teológusként kevésbé volt lehetőségem. Ott úgy szembesültem egy szöveggel, hogy a tanár elmondta: ezt kell megjegyezni, ezt írták le a teológiai tankönyvekbe, ez a helyes értelmezés. De nagyon sokszor előfordult, hogy az ilyen szövegeket később elolvastam, csak úgy, a magam kedvéért, keresve, hogy mit is jelent. Elolvastam még egyszer, nem a tanárnak, nem a vizsgának, nem is a mesterségnek, hivatásnak, hanem nekem magamnak – akinek napi gondjaim voltak az étellel, a tisztességgel –, hogy nekem mit jelent ez.

Az ilyen személyes megközelítésben a Biblia, bár szemérmesen, de föltárja magát. Szemérmes, mert nem harsog, de engedi. Ha Egyház Anyaszentegyház, akkor a Biblia is ilyen anyás, nőies. Olyan szemérmes, úgy engedi, hagyja, hogy a kutatónak, a keresőnek mindig többet mutasson meg önmagából. Nagy-nagy izgalom ez.

amikor aztán megszólal, nekem, személyesen. Amikor felfedezem azt, ami benne van, és ezt csak én tudom, mert nekem árulta el. Válaszol az életemnek erre a kérdésére, vagy arra a kérdésére, ami bennem fölmerült. De az is előfordul, hogy valami csodálatos dolgot látok meg Isten titkáról, vagy az emberről, az emberi kapcsolatokról, máskor azt ismerem fel, hogy merre lehet és merre kell menni, vagy merre nem lehet menni.

Így szötte át az életemet a Biblia-olvasás egészen a heurékáig: "jaj, megtaláltam!", megtaláltam az igazságot. Igaz, többnyire diribdarabjában, de mégis ízesen. De a rátalálás élménye mellett előfordul ennek az ellenkezője is. Keresem, keresem, már érzem is, és mégsem megy. De tudnunk kell, hogy a bibliaolvasás személyes kapcsolat, nem tárgy. Az ember nem úgy van az Írással – pontosabban fogalmazva: én nem úgy vagyok az Írással –, hogy ha hozzáfokok nagy okosan, intelligensen a Bibliával foglalkozni, akkor csak idő kérdése, amíg mindent megérték.. Ilyen nincs! Ez a könyv a Titkok Könyve: Isten a misztérium. Bizony. "rejtőző Isten vagy", olvassuk az Írásban. Adja ő, föltárja önmagát. De ha a prófétának ilyen élménye volt, rejtőző az Isten, akkor minden Istent kereső, istent kutató ember, Istent olvasó ember hasonló élménnyel találkozik: úgy érzi, hogy nem találja meg. Ez szerintem szükségképpen hozzátartozik a titkokhoz. Kettős irányú tehát az ember Biblia-olvasata. Figyelemmel kell lenni arra, amit nem értek, és talán hálásnak is lenni, mert ott misztérium van. Amit nem értek, azt is be tudom fogadni. Nem értem meg, de ez is része kettőnk kapcsolatának. Két személy, két ember barátságban, fiú lány szerelemben aztán házasságban hogyan fogadja el egymást. Egy csomó dolgot értenek egymásból, csomó dolgot nem tudnak a másikról, titokként ott van köztük mindez. Vagy megismerik később, vagy nem, de arra is igent mondanak. Akkor Istennel szemben lehetne-e másként? Aki mindig, mindent Istenről a Bibliában, ha valakinek mindig, minden világos, az egy kicsit gyanús.

Folytatjuk

"Angyalok a Bibliában" országos bibliai rajzpályázat eredményhirdetése

Mosonmagyaróvár, május 4., Piarista Gimnázium

Röviddel a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat megalakulása után a Társulat győryegyházmegyei koordinátorának, Wolf Pál Péter atyának az a szenzációs ötlete támadt, hogy országos bibliai rajzpályázatot hirdet meg általános és középiskolás gyermekek számára.

A különböző kategóriák 10-10 első helyezettje egyhetes nyári tábor keretében maga is részt vehet a koroncói kis templom kifestésében. A pályázat kiírását nem várt siker korozásta: már az első alkalommal szerte az országból sok-sok pályamű érkezett, és a győztesek nagy örömmel fogtak hozzá a kérdéses templomocska festéséhez, szépítéséhez.

Tizenöt év elteltével, május 4-én délben zsúfolásig megtöltötek az ott szorongó szülők és rajzoskedvű gyermekek a mosonmagyaróvári Piarista Általános Iskola és Gimnázium földszintjének folyosóját, ahol immár 16. alkalommal kerültek kiállításra az ezévben is meghirdetett pályázat díjazott és elismerésre méltó alkotásai. A pályázat gondozását ugyanis hosszú évek óta a magyaróvári Piarista Iskola vállalta magára. Az ezévi téma az "Angyalok a Bibliában" volt. Az ország minden részéből beküldött többszáz szebbnél-szebb gyermekrajz közül a legszebbeket láthattuk itt a tablókon. A kiállítás megnyitója volt egyben az eredményhirdetés ünnepi alkalmá is.

Miután a megjelentek megcsodálták a kiállított tablókat, Farkas István igazgató nyitotta meg a kis ünnepséget. Elsőként Papp Zsombor 6. osztályos tanuló mondott el néhány nagyon szép gondolatot a művészetről, ezt követően Erős Mónika 12. osztályos tanuló énekelt el csodásan csengő hangján néhány

marosmenti népdalt. Az eredményhirdetés előtt Karczagi Endre festőművész, a bíráló zsüri elnöke méltatta a gyermekek munkáját, lelkesedését: *"Nagy örömmel jöttem ide zsürizni, mert tudtam, hogy itt olyan gyönyörűségeket fogok látni, amikből magam is tanul-*

*hatok... Fejet hajtok a gyerekek munkái előtt. Nem szégyellem bevallani, hogy érdekes megoldásaikból sokat tanulok, mert a gyerek valami ösztönös, őszinte dolgot csinál. Amikor a hittanórákon tanultakat megrajzolja, megfesti, átéli a Bibliát, lélekben is közelebb kerül hozzám...Meggérem Önöket, hogy tap-
soljunk meg a gyerekeket!"*

A zsüri elnöke után Farkas István igazgató köszönetet mondott a pályázat gondozóinak: *"Meggköszönöm Wolf Pál Péter atyának azt a hűséges buzgalmat, és Matusz Péter tanár úrnak azt a hangya-szorgalmat és hűséget, amellyel évek óta ötletgazdái ennek a pályázatnak, és köszönöm azt a figyelemfölvívást, hogy milyen csodálatos érték és ajándék számunkra a Biblia..."* Az igazgató köszönő szavai után következett az eredményhirdetés. Minden korcsoportban (óvodás pályázók is voltak!) az első tíz kapott elismerő oklevelet, az első három helyezett jutalomkönyveket, és mindannyian meghívást a nyári koroncói alkotótáborba.

Ez alkalommal – a Biblia Évében – részt vett az ünnepségen a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat vezetője is, és a Piarista Iskola hűséges és eredményes közreműködésének elismeréséül – a Bibliatársulat nevében – egy Aranybibliát ajándékozott az Iskolának. A kedves eredményhirdető és megnyitó ünnepség a Himnusz eléneklésével zárult.

A kiállítás a mosonmagyaróvári Piarista Gimnáziumban három hétig tekinthető meg. (Mosonmagyaróvár, Fő u. 4. sz.)

Tarjányi Béla

Lelkipásztorkodás a Biblia évében

Horánszky Anna / Magyar Kurír

Az Országos Lelkipásztori és Teológiai Napok témaválasztása minden évben a világegyház vagy a magyar egyház aktuálisan középpontba állított értékeit, szentjeit, szándékait helyezi lelkipásztori megvilágításba. Idén, a történelmi egyházak által közösen meghirdetett Biblia évében a Szentírás és a lelkipásztorkodás kapcsolatát járta körül a négynapos egri rendezvény, amelyen mintegy 250 ember, köztük öt püspök is részt vett.

A hétfő délutántól csütörtök délig (január 28–31.) tartó konferenciának ezúttal is az egri szeminárium, illetve a vele szomszédos A négy nap során előadást tartott Thorday Attila teológiai professzor Szent Pál tevékenységéről, az egyháztörténelem legnagyobb misszionáriusának az akkori pogány világgal kapcsolatos küzdelmeiről. Forrai Tamás jezsuita a globalizáció világában aktuálissá vált keresztény feladatokról, kihívásokról beszélt. Spányi Antal püspök személyes tapasztalatait mondta el a főpásztornak és papjainak közösségéről, a munkatársi kommunikációról és egy egyházmegye lelkipásztori életének megszervezéséről, Jávorka Lajos kecskeméti plébános pedig a Bibliából meríthető reménységről beszélt, többször is idézve Benedek pápa napokban megjelent enciklikáját.

A hétfő délutántól csütörtök délig (január 28–31.) tartó konferenciának ezúttal is az egri szeminárium, illetve a vele szomszédos A négy nap során előadást tartott Thorday Attila teológiai professzor Szent Pál tevékenységéről, az egyháztörténelem legnagyobb misszionáriusának az akkori pogány világgal kapcsolatos küzdelmeiről. Forrai Tamás jezsuita a globalizáció világában aktuálissá vált keresztény feladatokról, kihívásokról beszélt. Spányi Antal püspök személyes tapasztalatait mondta el a főpásztornak és papjainak közösségéről, a munkatársi kommunikációról és egy egyházmegye lelkipásztori életének megszervezéséről, Jávorka Lajos kecskeméti plébános pedig a Bibliából meríthető reménységről beszélt, többször is idézve Benedek pápa napokban megjelent enciklikáját.

Kedden és szerdán délután **Vágvölgyi Éva**, a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat főtitkára adott bevezetőt a kiscsoportos munkához, megismertette a résztvevőket a biblikus csoportmunka néhány módszerével is, amelyet a kiscsoportok rögtön ki is próbálhattak. Érdekes volt hallani Nagy József erdélyi plébánosnak és teológiai tanárnak, az erdélyi magyar Bibliatársulat vezetőjének előadását a Szatmári Egyházmegyében korábban megrendezett biblikus év programszervezési és módszertani tapasztalatairól.

A Lelkipásztori Napok „munkamódszerének” lényeges része az előadás utáni csoportbeszélgetés, amelynek során a résztvevők elmélyítik a hallottakat, és megosztják egymással tapasztalataikat, amelyek változatosak, már csak azért is, mert általában mindegyik csoportba vegyesen jutnak férfiak és nők, papok, szerzetesek és világiak, valamint anyaországi és határon túli magyarok.

Ternyák Csaba egri érsek nemcsak a nyitó szentmisét mutatta be, hanem a négy nap során többször is megtisztelte jelenlétével a konferenciát. Szintén többször megjelent **Katona István** egri segédpüspök, **Bíró László** kalocsa-kecskeméti segédpüspök és **Udvardy György** esztergom-budapesti segédpüspök, a harmadik napon pedig **Spányi Antal** székesfehérvári

megyéspüspök tartott előadást. Az utóbbi három püspök szerdán közös fórum keretében válaszolt a lelkipásztorok kérdéseire, amely több résztvevő beszámolója szerint mély benyomást keltő egyházélmény volt számukra.

A szűk négynapos együttlét csütörtökön délben hálaadó liturgiával fejeződött be, amelynek keretében Katona István egri segédpüspök megáldotta a résztvevők bibliáit.

A Szent Pál emlékév meghirdetése

Vatikáni Rádió (2007. jún. 9.) / Magyar Kurír

A Szentatya 2007. június 28-án, Péter és Pál apostolok ünnepének előestéjén a Falakon kívüli Szent Pál-bazilikában mondott beszédében 2008-2009-re emlékévét hirdetett a népek apostolának tiszteletére.

Csütörtökön délután fél hattól XVI. Benedek pápa ünnepélyes vesperást vezetett a római Falakon kívüli Szent Pál-bazilikában. A szertartás során meghirdette a Szent Pál jubileumi évet, a népek apostola születésének kétezredik évfordulója alkalmából. A jubileumi év 2008. június 28-tól 2009. június 29-ig tart.

A vesperáson jelen volt számos érsek és püspök, közöttük Ternyák Csaba egri érsek, aki pénteken veszi át a Szentatyától a palliumot, a Péter székéhez fűződő szeretetkötelék jelképét.

A Szentatya homiliájában köszöntötte a konstantinápolyi ökumenikus patriarkátus küldöttségét. Elismételte, hogy ezek a találkozások és kezdeményezések a két egyház között nem pusztán udvariassági gesztust jelentenek, hanem közös elkötelezettségüket jelzik amellet, hogy a keleti és nyugati keresztények között mielőbb teljes közösség jöhessen létre. A pápa Emmanuel és Gennadiosz metropoliták személyén keresztül küldte üdvözlését I. Bartolomaiosz konstantinápolyi pátriárkának, majd hangsúlyozta: ez a bazilika fontos ökumenikus események színhelye, és emlékeztet arra, hogy közösen imádkozzunk az egység ajándékáért, amelyért Szent Péter és Szent Pál életüket áldozták.

Az emlékév során a pápai bazilikában és a mellette lévő bencés apátságban számos liturgikus, kulturális és ökumenikus eseménysorozatra, továbbá különféle lelkipásztori és szociális kezdeményezésekre kerülhet sor. A világ minden részéből érkehetnek majd a hívek zarándokként az Apostol sírjához, hogy lelkileg megújuljanak.

A Szentatya a kezdeményezések között felsorolta a különféle tanulmányi összefüggéseket, a páli szövegek különleges kiadványait, amelyek megismertetik a bennük lévő tanítás végtelen gazdagságát.

A világ minden részén hasonló kezdeményezések indulhatnak: egyházmegyékben és szentélyekben, kegyhelyeken, szerzetesi, tanulmányi vagy szociális intézményekben, amelyek Szent Pál nevét viselik, és tanításából merítenek ihletet.

Megkérdeztük Nagy Józsefet a Szatmári Egyházmegyében megtartott biblikus év tapasztalatairól

Horánszky Anna / Magyar Kurír

Nagy József erdélyi plébánost, teológiai tanárt, az erdélyi Katolikus Magyar Bibliatársulat vezetőjét a Szatmári Egyházmegyében korábban megrendezett biblikus év programszerzési és módszertani tapasztalatairól kérdeztük.

Hogyan kezdődött a Bibliával való intenzivebb kapcsolata, a biblikus lelkipásztorkodás „kidolgozása” az életében?

– 1991-ben Jakubinyi György, akkor segédpüspök, kért fel annak megszervezésére, hogy Erdélyben a hívek hozzájussanak a Szentíráshoz, felfedezzék azt és kezdjék gyümölcsöző

módon használni. Ennek a vállalkozásnak lassan-lassan intézményes kerete is lett: 1994-ben megalakult a Katolikus Magyar Bibliatársulat, amely a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat erdélyi „leányvállalata”. Profilunk sokkal szűkebb, nem foglalkozunk kiadványokkal, hanem főleg lelkipásztori jellegű

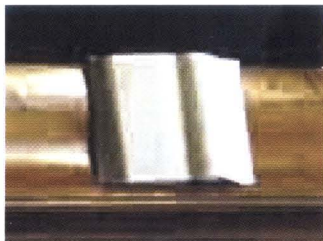
programokat, óravázlatokat, egyszerű szakanyagokat dolgozunk ki és juttatunk el azok számára, akik ezt kérik.

A Szatmári Egyházmegyében a Bibliának szánt két esztendő mekkora lendületet adott a biblikus lelkipásztorkodásnak? Gyulafehérvári egyházmegyésként mi volt az Ön feladata ebben?

- Ez már egy konkrét valóság, amely – hála Istennek – belendült a Szatmári Egyházmegyében, ahol a lelkipásztori munkatársakból egy nagyon jó csapat állt össze. Megvolt tehát az infrastruktúra, amely továbbvitte ezt a kezdeményezést, a mi feladatunk a szakmai segítség felkínálása volt, és öröndetes módon sikerrel járt ez a „bábáskodás”. Az előre kitűzött cél az volt, hogy minden plébánián alakuljon egy bibliakör, ami a 80-ból mintegy 50–60 plébánián megvalósult. Öröndetes volt látni, hogy a püspök végig ott állt mellettük: amikor körbejártam az egyházmegyét, hogy előadást tartsak a papok körében, az egyik helyen éppen ott volt, és minden paptól megkérdezte, hogy mit tett már ez ügyben. Lehetett érezni, hogy a pásztor akarja, és a bojtárok mennek vele egy irányba. Az akkor elindult kezdeményezések azóta is folytatódnak, a koordinátorokkal folyamatosan tartjuk a kapcsolatot. Idén imaévet tartanak az egyházmegyében, de most is számítanak a segítségünkre, mert a Szentírás ezúttal is komoly hangsúlyt kap az esztendő során.

A bibliakörön kívül milyen más eszközöket említene a plébániai szintű biblikus lelkipásztorkodásban?

- Rengeteg lehetősége van a lelkipásztorkodásnak, ahol a Szentírást fel lehet használni. Amikor például a liturgiában használjuk, arra lehet törekedni, hogy a felolvasást,

a homíliákat kicsit élővé tesszük, ugyanígy a zsolozsmázás megszervezésénél is, hiszen az egyház hivatalos imádsága is úgymond szintiszta szentírási imádság. Aztán nézzünk egy érdekes párhuzamot: ahogy a szentségimádást értelmezhetjük az eucharisztikus liturgia folytatásaként, ugyanígy szervezhetünk közös szentírásolvasást az igeliturgia folytatásaként. Emellett sok más különféle kezdeményezést láttunk, mint például a nyári bibliás táborok, hétvégék, alapkurzusok. Rengeteg találkozási lehetőség van, ahol Isten igéjének fényében vagyunk együtt, arra figyelünk, hogy mit akar az Úr, befogadjuk az Ő akaratát és próbáljuk utána megélni. Ezt az életet a közösbe téve alakulhat krisztusibbá a közösség.

- Milyen koncepciója, módszertana lehet egy bibliakörnek?

- Mi úgy kezdtük el a bibliakört Vásárhelyen, hogy először mindig meghallgattuk, átbeszélgettük az Igével kapcsolatos tapasztalatokat, és utána maguk a hívek kívánták a folytatást. Akkor elkezdtük azt, hogy közösen végigvettük a következő vasárnapi szentírási részeket, átbeszélgettük,

elmondtuk, mi érthető, mi nem érthető, mi ragadott meg bennünket, milyen Istentől jövő személyes üzenetet érzek a szövegen keresztül, és hogyan kellene az ő akaratát megvalósítani. Ezzel indulunk neki a hétnek, majd egy hét múlva elmondjuk, mit hogyan sikerült megvalósítani. Az egyik kulcsfogalom tehát a személyesség. A fiataloknál tipikusan ott vált valóságossá a dolog, akkor kezdték magukénak érezni, amikor

felfedezték, hogy ez tulajdonképpen róluk szól: „Valójában én vagyok az az Ábrahám, akinek ki kell vonulnia régi földjéről, én vagyok az, akinek szeretnie kell az ellenségeit.” Lehet, hogy már sokat beszélt róla a pap a prédikációban, de igazán ez a személyesség érinti meg őket.

– A Fokoláre Mozgalomhoz kötődik, előadásában az Életigét is említette példaként. A mozgalom tapasztalatát hogyan tudja beépíteni a biblikus lelkipásztorkodásba?

– Már az elején tisztáztuk a papokkal, hogy itt most nem egy másik fokolár közösség lesz, amikor a püspök megbízásából elvállaltam ezt a megbízatást. Amit a fokolár lelkiségen keresztül megtapasztaltam, természetesen óriási segítséget jelent számomra, de nem azt jelenti, hogy mindenkit a mozgalom tagjává akarok tenni, sőt, vigyázok is erre. Az Életigéről: ez úgy mond sine qua non feltétel, tehát ha nem váltjuk életre az ígét, nem tapasztaljuk meg az ige hatását. Mert az ige nemcsak arra való, hogy elmélkedjük és megértsük az üzenetét, hanem arra is, hogy megéljük és megvalósítsuk. Ahogy az orvos hiába ír elő nekem egy diétát, hiába értem meg a gyógyszerre vonatkozó utasításait: ha nem tartom be a diétát, ha nem veszem be a gyógyszert, nem fogok meggyógyulni. Ezzel a tapasztalatommal azt hiszem, sokat tudtam és tudok segíteni bárhol, ahol a szolgálatunkat kérik, hiszen az ige arra való, hogy éljük. Ahol erre sikerül rávilágítani, ott valóban megnyílnak az emberek.

Melyik a legkedvesebb szentírási része?

– „Nem akarok másról tudni köztetek, mint Jézus Krisztusról, a megfeszítettről.” (1Kor 2,2) Értelmezhetjük ennek magyarázataként a filippiekhez írt levél 2. fejezetében olvasható „Krisztus-himnusz”, ahol Szent Pál Krisztus példázatával magyarázza a filippieknek, hogyan kell szeretniük egymást, hogyan kell építeniük a közösséget Filippiben. Engem is arra ösztönöz ez az üzenet, hogy a közösség iránti szeretetből vállaljam az áldozatot, és tegyem bele a magam részét, hogy épüljön a közösség, épüljön az egység a közösségben.

INNEN-ONNAN

Szenvedélyes tanúja a názáreti Jézusnak

*Tömörítvény C.M.Martini bíborosnak Joseph Ratzinger-nek
XVI.Benedek JÉZUS-könyvéről a Bulletin Dei Verbum
3-4/2007. sz. füzetében megjelent cikkéből*

1. A könyv szerzőjéről. Martini utal J.Ratzinger teológiai professzori múltjára a történeti Jézus kutatás vitáinak korában, és kérdezi, hogy vajon egy hitvalló keresztény német teológiai professzor, vagy a tanítóhivatal súlyával szóló pápa könyvéről van szó. A szerzői előszó az utóbbit kizárja, de egy katolikusnak nehéz ellentmondania; mégis megpróbálja annak tudatában, hogy a szerző teológus, nem ezegéta, de jól ismeri és (a forrásra való hivatkozás nélkül) felhasználja a bibliatudomány legújabb eredményeit. (A hivatkozás hiánya nehezíti pl. a MTörv 32,8 kapcsán a világ népeinek számáról írtak megértését.) Vitatható az apostolok számának a könyvben említett ószövetségi helyekkel való kapcsolata (ld. magyar ford., 15.old.).

2. Mi a szerző célja? A könyv a Jézussal kapcsolatos tényeket, eseményeket azoknak a következő századokra és mai egyházunkra való hatásával együtt mutatja be. (Ezért címe lehetne: »A Názáreti Jézus, tegnap és ma«) A könyvnek ez egyedülálló tág és friss lélegzetű történelmi szemléletet ad, a hatalom és erőszak nézőpontja helyett. Szóhoz jutnak az egyházatyák és az ókori teológusok, pl. Origenész (aki megállapítja, hogy az »epiúziosz« a Biblia számára alkotott görög szó), vagy Cipriánusz (a gonosz hatalmának korlátozottságáról). Martini összefoglalóan jelzi a könyv történeti tartalmát, és megállapítja, hogy egy-egy részletnél gyakran olvashatunk annak későbbi, esetleg éppen mai jelentőségéről; Jézusnak közvetlen személyes jelenléte nélkül a kereszténység csupán (»hús és vér nélküli« erkölcsi tanítás volna. A könyv értékeli a zsidó gyökereket, de a Mózeshez hasonló próféta (MTörv 18,16.18) – Mózesből eltérően – majd szemtől szemben látja és hallgatja Istent (Jn 1,18).

3. Milyen forrásokat használ? J.Ratzinger nem forrásainak felsorolásával kezdi a könyvet; ez talán a második kötet elején szerepel

majd, tekintettel a Gyermekség-evangéliumokra. Már itt is felismerhető azonban a szerző szoros kötődése a négy evangéliumhoz és a többi újszövetségi kánoni írásokhoz. Részletesen tárgyalja a János-evangélium történeti értékét. Elveti Bultmann magyarázatát. Ki-egyensúlyozott érzékkel sok tekintetben átveszi Martin Hengel véleményét. Végső következtetése, hogy ez az evangélium nem csupán emlékező bemutatása Jézus szavainak és útjainak, hanem bevezet bennünket az Istentől érkező és Istenhez vezető Ige és események mélységébe. Martini tudja, hogy nem mindenki fog egyetérteni a könyvnek a negyedik evangélium szerzőjére vonatkozó megállapításával, hogy »a kutatás mai állása szerint kétségtelenül lehetséges is, hogy Zebedeus fiában, Jánosban lássuk a tanút, aki ünnepélyesen kezeskedik tanúságáért, és ezzel őt az evangélium igazi szerzőjeként azonosítsuk« (vö. magyar ford., 193.o.).

4. Milyen módszert követ? A módszer tekintetében J.Ratzinger elismeri a történeti kritikával szemben kialakult szövegelemzés jelentőségét, de ez a szöveget részekre szaggatja, és így veszélyezteti annak belső összefüggése és az alapjául szolgáló tények megértését. Ezért ő a szövegeket a Biblia egészének összefüggésében vizsgálja. Ezt követve felismerhetjük, »hogy az egész folyamatnak iránya van, hogy az Ó- és az Újszövetség egybetartozik. Biztos, hogy hitbeli döntést feltételez, és nem származhat pusztán a történeti módszerből a krisztológiai hermeneutika, amely Jézus Krisztusban látja az egész folyamat kulcsát, és öbelőle kiindulva tanulja megérteni a Biblia egységét. Ennek a hitbeli döntésnek azonban az ész tevékenysége, – a történeti ész munkája – szerves része, és lehetővé teszi, hogy lássuk az Írás belső egységét, és ekképpen az út egyes szakaszait is új módon értsük, anélkül, hogy csorbítanánk történeti eredetiségüket.« Martini ezzel a hosszú idézettel (amelyet itt a magyar fordítás 15. oldaláról írtunk be) azt szemlélteti, hogy a szerző hite és gondolkodása »összekeveredve« is megőrzi sajátosságukat. A hit és értelem nincs ellentétben. A szerző meggyőződése, hogy az evangéliumok Jézusa tudományos értelemben igazi történelmi személy, és hogy az egyház hite nem mondhat le a biztos történelmi alapról. Kijelenti, hogy hitelt ad az evangéliumoknak, és magáévá teszi a modern

egzegézis elveit. Így akarta bemutatni »az igazi Jézust, mint a tulajdonképpeni értelemben vett történeti Jézust (...). Ez az alak sokkal logikusabb és történetileg szemlélve is sokkal érthetőbb, mint azok a rekonstrukciók, amelyekkel az utóbbi évtizedekben szembesültünk.« (L. a magyar fordítás 17. oldalán).

5. Áttekintés a könyvről. A könyv szerzője meg van győződve arról, hogy »Jézus keresztfeszítése és az Ő hatása csak avval magyarázható, hogy valami egészen szokatlan történt, valamint hogy Jézus alakja és szavai gyökeresen meghaladtak minden reményt és várakozást.« Ennek alapján ismerték fel később a tanítványok, hogy Jézust ugyanolyan imádás illeti meg, mint Istent, miként ezt Izajás próféta meghirdette (Iz 45,23). Miután a szerző a könyv több fejezetén keresztül magyarázza Jézus szavait és beszédeit, kimondja meggyőződését, hogy azoknak legbensőbb témája Jézus saját titka, a Fiúé, akiben Isten beváltja ígérését. Igen alapos a Hegyi Beszédről, valamint a János-evangéliumról (annak történetiségéről) olvasható magyarázat. A szerző azt írja a szentírásolvasásról: ahogy Isten szavának lényegéből következik, »a Bibliát és különösen az evangéliumokat mint összetartozót és egészet kell olvasnunk, amely a maga történelmi rétegeiben is belsőleg összefüggő üzenetet fejez ki« Mivel a szerző is ezt a módszert követi, felbecsülhetetlen a művének az a hatása, amelyről a könyv világszerte eladott példányszáma is alig mond valamit. A szerzőben sokáig érlelődött a könyv, és végkövetkeztetése is régóta megvolt már: Jézus nem mitológiai alak, hanem hús-vér ember, valódi történelmi személy, akinek a tanúk révén hallgathatjuk szavait, aki meghalt és feltámadt. A könyv szenvedélyes tanúság Róla, kiemeli jelentőségét az emberi történelem számára, ugyanakkor megragadja Isten igazi kilétét. A szépen megírt mű a szerző mély hitét is bemutatja. Emellett utat mutat Isten és a felebarát szeretetére. »Most döbbenünk rá, hogy mindnyájunknak szüksége van Isten megmentő szeretetének az ajándékára, hogy mi is olyanokká váljunk, akik tudnak szeretni. Mindig szükségünk van Istenre, aki felebarátunkká teszi önmagát, hogy felebarátá lehessünk« (Ld. a magyar ford. 174. oldalán.) – Végül Martini megvallja: pályája befejezéseként ő is gondolt arra, hogy könyvet ír Jézusról; örül, hogy J.Ratzinger ezt már megtette. Hasonló örömet kíván a könyv sok más olvasójának is.

(Székely István)

É l ő I g e

BIBLIAISKOLA

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

Vágvölgyi Éva

Veszély és megmenekülés a Vörös-tengernél Szabadulás Egyiptomból

A.) Alap gondolat

Az Egyiptomban, a "szolgaság házában"-élés újra, meg újra megfogalmazódott és pótolhatatlan része lett Izrael hagyományának (MTörv 5,6; 6,12; 8,14; 13,6; Józs 24,17; Bír 6,8; Jer 34,13; Mik 6,4; stb.) és egyetlen szabad nép sem emlékezne úgy őseire, hogy ősei idegen földön élő rabszolgák voltak. Ez csakis akkor történhet meg, ha valóban így történt. Ha viszont igaz a rabszolgaság, akkor a kivonulás is igaz, amelyet az egész bibliai hagyomány tanúsít (Pentateuchus, Sámuel első könyve, Izajás, Jeremiás, Ezekiel, Ózeás, Ámosz, stb.). Ha megkérdőjelezzük a kivonulás történetiségét és elvetjük, akkor érthetlenné válik Izrael fiainak vallástörténete. A Kiv 12,38 és a Szám 12,34 tanúsága szerint azok az emberek, akiket Mózes kivezetett Egyiptomból, nem alkottak egységes népet, nem volt egységes vallásuk sem. A jahvizmus tisztán monoteista jellegének kialakulására egyetlen történetileg elfogadható magyarázatot találunk, amit a Biblia ad: megtapasztalták Jahve szabadító hatalmát, akinek Mózes volt az eszköze. Mózes az elnyomott és kizsákmányolt embereknek Isten nevében, aki neki megjelent a pusztában, szabadságot, vagyis emberi szempontból teljesen lehetetlen dolgot ígért. A Vörös-tengeren való átvonulás csodája arra szolgált bizonyossággal, hogy Jahve végtelen hatalmú Isten, és hogy valóban kiválasztotta Izraelt.

B.) Szentírási szöveg: Kivonulás könyve 13,17-14,31; 15,20k

C.) Bevezetés

1. A Vörös-tengeri átkelés

Mindnyájunknak vannak tapasztalatai a szabadságra való kitörésről és elindulásról. A résztvevők felidéznek emlékezetükben, hogy milyen kitörés-élményeik voltak eddig életük folyamán, amikor szabadulni akartak valamilyen függő helyzetből, régi kötelékből, alkalmazkodásból, hamis biztonságból vagy megszokottságból. Mindezekelőtt azt próbálják meg felidézni magukban, hogy közvetlenül a szabadság mellett való döntésük után tett első lépések közben hogyan érezték magukat, amikor egyfelől már nem lehetett visszafordulni, másfelől az új élethelyzet még nem kapott konkrét formát, az új szabadságról még nem volt tapasztalatuk: Alighogy az új szabadságban az első bátortalan lépéseket megtettem, alighogy a hosszas belső küzdelem után útra keltem, kivonultam az én Egyiptomomból, egy új bizonytalanság és félelem jelentkezett hirtelen. Megijedtem a saját merészségemtől, az új helyzettől, amely új cselekedeteket és felelősséget követelt meg tőlem. Félttem az előre nem látható következményektől. Ezeket a félelmeket át kell kelnem, mint valami veszélyes, elnyelni akaró vízen.

2. A Vörös-tenger esemény jahvista/elohista értelmezése

A jahvista elbeszélő motívumait bedolgozta az ősi kivonulástörténetbe, a Papi irat megint új szempontok nyomán új motívumokat tett hozzá. A következő szövegelemzésben nem tudunk kitérni minden átdolgozásra, csak a jahvista-elohista elbeszéléssel foglalkozunk részletesen, melynek során kitérünk a történetileg elfogadható menekülési útvonalra és a feltehető történeti eseményre.

2/1. A jahvista/elohista elbeszélés szerkezete

- Indulás (13,17-22)
- Félelem az egyiptomiaktól, szemrehányás Mózesnek, a kivonulás Istenének megtagadása (14,10-12)
- Jahve megmentő tetteinek ígérete Mózes által (14,13k)

▶ Jahve megmentő tette (14,19-28b)

▶ Eredmény: Az egyiptomiak halála és a fáraó hatalmának vége, Izrael életben maradása a hit és az istenfélelem által, Jahve egyedüli szabadító hatalmának beigazolódása (14,30k)

▶ Dicsőítés, hálaének (15,20k)

2/2 A fontos tartalmi motívumok és azok kortörténeti háttere

▶ Jahve az egyedüli cselekvő hatalom, az összes többi szereplő (Mózes, Izrael fiai, a fáraó, a haderő, természeti jelenségek) csak reagál. Izrael fiainak kijelenti, hogy nem kell és nem szabad saját hadierőjükhöz hagyatkozniuk. Mózes beszéde kitér mindarra, amit a népnek a harcban való részvételén érteni kell: Kiemeli, hogy Jahve az egyedüli cselekvő, a nép csak passzív szemlélőjeként vesz részt az események alakulásában. Ez a motívum magja, amely a jahvista elbeszélő saját korával - királyok kora - való nézeteltéréséből fakad. A király hatalmi törekvéseivel és katonai politikájával szembeállítja a történetben, hogy Izrael Vörös-tengeri megmenekülése egyedül Isten tette.

▶ A másik fontos motívum a bátortalanság, kételkedés, és a kivonulás Istenének a megtagadása. A kivonulás-történetet át meg át szövi az elpártolás, a kivonulás Istene elleni lázadás, hogy a nép visszakívánkozik a szolgaságba. Ez már előre vetíti a későbbi időkben megtapasztalt válságokat és katasztrófákat. Ez a motívum az úgynevezett jehovista szerző műve, aki az északi országrész hanyatlása után (722) és Jeruzsálem asszír fenyegetettségének (720-701) hatására a jahvista és az elohista cselekményvázlatot egy új műben foglalta össze. Ebben a válsággal teli korszakban felszólítja Izraelt, hogy hitét és bizalmát csak Istenbe vesse (31. v.).

2/3 A mentőcsoda különböző ábrázolásai

A szövegben három változat látható:

▶ A jahvista hagyomány szerint Izrael fiai nem vonultak át a tengeren. Jahve megijesztette és szétzilálta az egyiptomi csapatot a tenger közepén, kitorpte harci szekereik kerekét, úgyhogy megfeneklettek, és az egyiptomi sereg fejét vesztve belerohant a visszahúzó

tengerbe (14,24.25b.27a.b). Ezek a motívumok Jahve háborúinak sorába tartoznak, amelyek máshol is előfordulnak még az ÓSzben.

➤ Az elohista hagyományból való szöveg szerint az egyiptomiak utána eredtek Izrael fiainak a tengerbe, s itt harci szekereik benne ragadtak az iszapban és a homokban, ezért nem tudtak a visszaáramló tenger elől elmenekülni. (14,25a).

➤ A Papi iratok hagyományában a víz Mózes szavára kettévált, s megállt, mintha fal lett volna, középen pedig ösvény keletkezett. Izrael fiai átvonultak az ösvényen; az egyiptomiak követték őket, amikor azonban már a tenger közepére értek, a víz visszaáramlott, úgyhogy elmerültek (14,16-18.21ab.22k.26.27a.28k).

➤ A felhőoszlop miatt, amely az egyiptomi sereg és Izrael tábora közt volt, nem közelíthettek egymáshoz. A különböző ábrázolások mutatják, hogy az író nem historikus ábrázolásra törekedett, hanem hitvallásra: mint mindig, ennek a történetnek is az akar lenni az egyedüli mondanivalója, hogy Izrael ezt az eseményt csodaként élte meg. A szabadítás Jahve tette volt, mégpedig egyedül csak az övé.

A tengeren való átvonulás költői megfogalmazása a 15,1-18. A régi ének művészi felépítéséből, a filiszteusok szerepeltetéséből (15,14), valamint az Edom és Moáb területén való átvonulásra (15,15) és a jeruzsálemi templomra (15,17) való utalásból arra következtethetünk, hogy a későbbi időkben keletkezett

2/4 Az esemény történeti alapjának megközelítése

Nem könnyű feladat az esemény helyének meghatározása. Feltehetően a nehezen ellenőrizhető Nílus-delta mocsarainál játszódott le, Egyiptom keleti határvidékén. A jahvista a tenger-csodát a Nílus-delta és Sínai-félsziget pusztasága közti területre valószínűsíti (Kiv 13,20). A jehovista ezzel szemben a tenger-csodát a Sás-tengerhez, vagyis a Vörös-tengernél az Akabai-öbölhöz teszi. Sínai-hegyről úgy beszél, mint egy észak-nyugat arábiai vulkánról (a vulkáni kísérőjelenségeket, mint az Isten megjelenésének kísérő jelenségeit ld. Kiv 19): a Sínai hegy Istene az Akabai-öbölben megsemmisíti az egyiptomiakat (Kiv 14,24: "az Úr a tűz- és felhőoszlopból rátekintett az egyiptomiak táborára" és megsemmisítette őket).

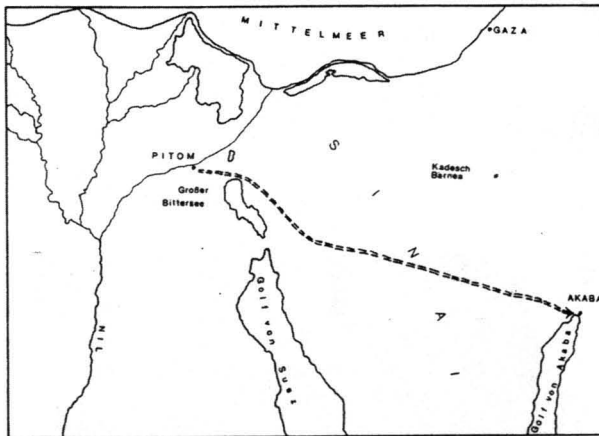
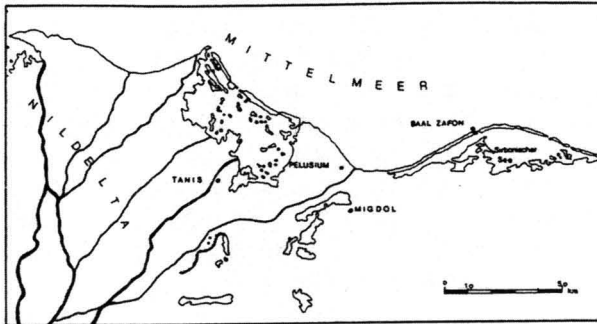
A tengeren való átvonulás helyére vonatkozó helyrajzi adatok tehát nem egyértelműek az Ószövetségben: egyfelől a földszoros északi részét jelölik meg az átvonulás helyéül, másrészt délre, a Keserű-tavak és a Vörös-tenger közé teszik. A déli útvonal mellett szól a Kiv 13,17 és az a hagyomány, amely az Egyiptomból kivonulók közvetlen célját, a Hórebet a Sínai-félszigetre helyezi (Szám 33; MTörv 1,2; 1 Kir 19,3.8), de ugyanígy a Jam Szűf-nak (Sás-tenger, Papírusz-tenger) a Vörös-tengerrel való azonosítása is (Kiv 23,31; Szám 14,25; 33,10; Bír 11,16; 1 Kir 9,26; Jer 49,21). Ezért tekintette az őskeresztény hagyomány a Vörös-tenger északi sarkánál található sekélyebb részt az átvonulás helyének.

A kivonulás útvonaláról élő két különféle hagyomány föltehetően más-más történelmi tényekre támaszkodik. A déli útvonal föltevése azon a hagyományon alapszik, amely a Hórebet a Sínai-félsziget déli részére helyezte. Az északi viszont dél-palesztínai környezetben keletkezhetett, ahol még éltek Jákob fiai, akiknek részük volt a hikszoszok uralmában és még őrizték az Egyiptomból való kivonulás emlékét. A Papi iratok hagyományában a Sínai-félsziget a kivonulás közvetlen célja, s ezzel az átvonulás helye is délre tevődött át.

Bibliaiskolat – Foglalkozás a Bibliaközpontban

2/5 A tengeren való átvonulás helye

**3. A Vörös-tenger-i esemény,
mint a mi átváltozásunk szimbóluma**

A Vörös-tenger történetét a Húsvét éjszakai ünnepen mint Jézus halálát és feltámadását értelmezzük: Jézus kivonulása az őt elnyelni akaró halálból és a bűn vizéből – az életre. Ez történik velünk is a keresztségben. A régi embernek bennünk (a fáraónak) Krisztussal együtt meg kell halnia (alámerülni a vízben) – ezáltal az új ember Krisztussal új életre támad (újjászületik a keresztség vizében).

D.) Óravázlat

<i>Feladat</i>	<i>Módszer</i>	<i>Eszközök, időtartam</i>
1. Ének: Az úr dicsérete	ének kottából	Énekelj az Úrnak 56. old. 10 perc 20 perc
2. A Vörös-tengeri átkelés ► Milyen kitörés-élményekre emlékszem eddig életemből, amikor szabadulni akartam valamilyen függő helyzetből, régi kötelékből, alkalmazkodásból, hamis biztonságból vagy megszokottságból? ► Hogyan sikerültek az első lépések a szabadságban, amikor már nem lehetett visszafordulni? lásd Bevezetés 1.	egyéni átgondolás, utána csoportos beszélgetés az óravezető irányításával	
3. A Vörös-tenger-i esemény jahvista/jehovista értelmezése 3/1. A jahvista/elohista elbeszélés szerkezete A szöveg elolvasása, tagolása lásd Bevezetés 2/1	csoportos munka az óravezető irányításával	Szentírási szöveg: Kivonulás könyve 13,17-14,31; 15,20k 15 perc
3/2 A fontos tartalmi motívumok és azok kortörténeti háttere ► Gondoljuk azt, hogy az író elbeszéléssel tükröt akar nekünk tartani. Melyik motívumok érintettek meg különösen, ahol úgy éreztük, hogy "eltalált" bennünket? ► Melyek azok a motívumok, amelyek a jahvista elbeszélő saját korával - királyok kora - való nézeteltéréséből fakadnak, amely nekik szólt? Lásd Bevezetés 2/2	egyéni átgondolás, utána csoportos beszélgetés az óravezető irányításával csoportos beszélgetés az óravezető irányításával	15 perc 10 perc

<i>Feladat</i>	<i>Módszer</i>	<i>Eszközök, időtartam</i>
3/3 A mentőcsoda különböző ábrázolásai	egyéni vagy páros írásbeli munka, utána csoportos megbeszélés az óra-vezető irányításával	10 perc
▶ Hogyan írja le az elbeszélő Isten megmentő tettét?		
▶ A mentőcsoda háromféle ábrázolása, lásd Bevezetés 2/3	csoportos megbeszélés az óra-vezető irányításával	jegyzetfüzet, ceruza, tábla, kréta 10 perc
4. Az esemény történeti alapjának megközelítése	az óra-vezető előadása	jegyzetfüzet, ceruza, tábla, kréta. térkép 15 perc
Eloolvassuk a szöveget lásd Bevezetés 2/4, 2/5		
5. Befejező ima, ének		118. zsoltár, kotta, gyertya, gyufa 15 perc
A bevezető gondolatokat ld. Bevezetés 3.		
Közös ima a 118. zsoltár verseinek és az Úr dicsérete c. ének változtatásával; esetleg kötetlen hálaadásba megy át		

A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat budapesti Központjában „**Élő Ige**” címmel **bibliaiskola** működik (szeptembertől júniusig minden hónap első hétfőjén du. 5-7-ig). Jelen füzetünk az hatvanegyedik óra anyagát tartalmazza.

Budapest, 2008. máj. 1.

Szeretettel:

Vágvölgyi Éva óra-vezető
Tarjányi Béla szakmai vezető

Székely István

Biblikus folyóiratok szemléje

A **The Catholic Biblical Quarterly** 4/2006. számában R. Scott Chalmers azt vizsgálja, hogy *ki az az Isten, akiről Ózeás 12,5-6-ban beszél* – Jákob éjszakai küzdelme kapcsán (Ter 32,28-31) –, hiszen a bételi szentélyben Baal pogány kultuszát ünnepelték. Mivel maga a szöveg a kérdést nem dönti el egyértelműen, a szerző igen sok szentírási helyet vizsgál. Ilyen pl. a Bétellel kapcsolatos 1 Kir 12,28-30 (v.ö. Kiv 32,4-8), valamint JHVH szava Óz 11,9-ben vagy Ez 28,2-ben. Talán legdöntőbb JHVH bemutatkozása Kiv 3,14-16-ban; Ábrahám, Izsák és Jákob Istenét egy targum is azonosítja a Seregek Urával. Fontos tanulság, hogy Ózeás Bételben JHVH-t hirdette. – David Lambert azt a kérdést teszi fel: vajon *hitte-e Izrael, hogy a megváltás az ő megtérését várja*. (A kérdés a zsidó nép megtéréséről, nem az egyének megtéréséről és üdvözüléséről szól.) Megállapítja, hogy a kumrániak biztosan, a keresztények valószínűleg így hitték. A szerző igen sok szöveget vizsgál meg, legrészletesebben a Jubileumok könyvét. Végül főként MTörv 4,25-31 és MTörv 30,1-10 közül az utóbbi alapján – amely Isten későbbi üzenete a szív körülmetélését ígéri, és nem emeli ki a megtérést – kimondja: Isten ilyen döntésének nem lehet elsődleges feltétele az emberi tett. A második templom utáni júdaizmusban fontosabb lett a nemzeti megváltásnak ez a hite. – Kenton L. Sparks azt tárja fel, milyen képet nyújt Jézusról és művéről *a Máté-evangélium befejezése*. Jézus úgy szól a tanítványokhoz, mint Mózes szólt, amikor Moáb hegyéről Kánaánra tekintett, és a népet Józsué vezetésével honfoglalásra küldte. Jézus velük lesz, ahogy Isten ígérte Józsuének. Jézus földi életében a kánaániak misszionáriusa volt: a pogányoké és a zsidóké, akik kereszténnyé lettek, valamint akiket meg akart téríteni. Jézus, aki Mózesnél nagyobb hatalommal tanított, most »minden hatalommal« nem területet hódítani, hanem tanítani és keresztelni küld. Máté evangéliuma Jézust az Ószövetség legnagyobbjai fölé emeli, és Ő végső parancsában is a genocídium helyett a minden emberre kiterjedő radikális szeretet örömhírével felülmúlja az egész Ószövetséget.

– Jerry L. Sumney felteszi a kérdést, hogy mit jelent és milyen hatású lehet *Pál »helyettesítő szenvedése«* Kiegészítem, ami hiányzik Krisztus szenvedéséből (Kol 1,24). A cikk röviden bemutatja a magyarázók és teológusok igen sokféle válaszát. A szerző szerint legvalószínűbb, hogy az ártatlanul és példásan szenvedő igaz esetéről van szó (nem igazán helyettesítő, ú.n. mimetikus szenvedés). Ezért a vértanúk korában nem szorult magyarázatra, az olvasók példának tekintették. – Mark E. Taylor és George H. Guthrie *Jakab levelének szerkezetét* állítja össze. Először az inklúziókat (kiasztikus szerkezeteket), utána az összefoglaló kifejezéseket és átvezető szakaszokat keresik meg, majd a kettős bevezetést (1,2-12.12-27). Végül pedig a fő tartalmi egységet (2,1-5,6) elemzik. Ennek felsorolják alcímeit is, rövid magyarázattal. Így pl. 2,1-11 arról szól, miként sérti meg valaki kisebb kihágásokkal az egész törvényt; 2,12-13 figyelmeztet a szabadság törvénye alapján való ítéletre (először a beszédet, utána a cselekvést említve), majd fordítva: először 2,14-26 a tettek és a hit összetartozását, utána 3,1-13 a zabolátlan beszéd erejét hirdeti. A sorozat közepén 3,13-18 közmondásszerűen állítja szembe az igazi és a világi bölcsességet. A tágabb 2,12-4,12 szakasz egésze megtérésre szólít fel. A befejezés (5,7-20) türelmes kitartásra való buzdítás (konkrét tanácsokkal a közösségben való szólásra, viselkedésre).

A folyóirat 1/2007. számában John C. Endres a *Krónikák könyveinek* lelkiségi szemléletét mutatja be. A krónika-író (aki nem Ezdrás vagy Nehemiás) a Sám és Kir könyvekben korábbról átvett történelmi hagyományt megőrizve – és bátran kiegészítve – a júdeai vallási közösséghez szól. Jeruzsálem Isten választott városa, és a nép egész vallási életét is aktívan vezetik a jó, példás életű uralkodók (Dávid, Salamon, Jozafát, Hiszkija, Manassze, Jozija), együttműködve a levitákkal, papokkal és prófétákkal. A cikk három tanulságot részletesebben is bemutat: 1) Manassze megtérése mint meghívás. 2) Az istentisztelet a második-templomi Jeruzsálemben. 3) Teljes szívvel elkötelezett vezetői lelkiség. A szerző a Katolikus Bibliaszövetség számára is ajánlja a *Szentírás élő hagyományként való kezelését*. Végül – 500 éves történelmi hasonlóságra is utalva – kérdésként veti fel a spanyol biblikus szellemű megújulás lehetőségét. – Karl A. Kuhn azt keresi, milyen hagyomány, előkép vagy jövődőlés tartozott a Gábrriel angyal által bejelentett *Isten Fia* címhez. Lk 1,31-35-

ben azt olvassuk, hogy Ő Dávid trónján örökre fog uralkodni; ez hasonlít Dán 7-ben az Emberfiának adott hatalomhoz. Lukács ismerhette a 4Q²⁴⁶ kumráni iratot, az ú.n. arám apokalipszist. (Egyébként kumráni szövegeket másutt is felhasználhatott, és természetesen arámul is jól tudott.) Az említett apokalipszis a Dán 7 látomásáról is beszél, de az eszkatologikus uralkodót inkább Isten Fiának vagy a Magasságbeli Fiának nevezi. A cikk szerzője szövegrészleteket állít egymás mellé Dán 7-ből, 4Q246-ból, továbbá 1 Hének és 4 Ezd apokrif iratból, valamint a Lukács-evangéliumból. Végül az említett iratokat táblázatban ábrázolja, vonalakkal berajzolva a fontos fogalmak egyezéseit és a biztosnak tekintett felhasználási kapcsolatokat. Itt nem említett forrásokból is tudjuk, hogy Jézusnak Isten Fia címe korán (az evangéliumok előtt) eltejedt része volt a keresztény körükben.

Jeremy Corley *Sírak Fia 44,1-50,26* (az ósatyák himnusza) szerkesztését vizsgálja. A szöveg szimmetrikus tartalmi egységei mellett (pl. Tóra-szakasz doxológiával, utána Próféták-szakasz és doxológia) azok tartalmában és verselési egységeiben bizonyos számokat talál: 18, 64, 128, 36; valamennyi 8 vagy 9 többszöröse. A két említett szám pl. az ósatyákhoz köthető szövetségek vagy bizonyos személyek (pl. gyermekek) száma, de az illető szentírási könyvek (tekercek), verssorok stb. darabszáma is lehet, így pl. 36 költeménysor szól a bölcsességről mind Péld 8,1-36-ban, mind Sír 24,1-34-ben. Ennek a számokban megnyilvánuló rendnek a teológiai jelentése: Isten gondviselésének tökéletessége, amelyhez sem hozzátenni, sem belőle elvenni semmit nem lehet (Sír 18,5; 42,21-22). – Daniel W. Ulrich hibának tartja, hogy a *Máté-evangélium sajátosságait* csak a szerző (feltételezett) saját »helyi közössége« szempontjából vesszük figyelembe, holott ő maga is másokhoz küldetett (vö. 28,19-20). Az evangélium helyváltoztató hithirdetést, de letelepült és házi közösségeikbe befogadó hallgatókat vesz alapul. (A szövegezés is alkalmasabb a felolvasva-hallgatás, mint a saját olvasás útján való megértésre. Az »evangélium« szó Máténál négyszer fordul elő, és mindegyik helyen kétségtelenül szóbeli örömhirdetést jelent.) Fontos gondolat, hogy a szerző maga is hithirdető volt, és művével társait akarta segíteni. Saját – a megírás közben bővülő – tapasztalata mutatta meg, hol kell bővítenie Márk szövegét (más forrásokból). Járatos volt a zsidó írásokban, de jól beszélt a »mindennapi görögöt« és ismerte a római birodalom népeit. A cikk röviden utal olyan példákra, ahol az evan-

gélium szövege inkább szólhat egy misszionárius hallgatóságához, mint Jézus hallgatóihoz. Ezek figyelembevételre segíti az evangélium teljesebb megértését. – Ifj. William O. Walker az *1 Kor 15,29-34* szövegrészről – számos feltételezés megfontolása alapján – arra a megállapításra jut, hogy az későbbi, nem Szent Páltól eredő betoldás. A halottakért való megkeresztelkedés szokásáról (a markionisták körében, valószínűleg a Krisztus előtt meghaltak üdvözüléséért) másutt Markion is ír. Valószínűleg a szokás apostoli megerősítéséért markionisták toldották be a levélbe (a második század közepénél nem később), a szintén »markionista témákat« tartalmazó 30-34. verssel együtt.

A folyóirat 2/2007. számában William L. Holladay rövid cikke arra hívja fel a figyelmet, hogy mind az Ó-, mind az Újszövetségben számos *éjszakai*, köztük az *alvást megszakítva követő* cselekmény, történés leírása szerepel. – Silviu N. Bunta *Ez 28,12*-nek egy korábbi nyelvi elemzését (G.R. Driver, 1954) teológiai értelmezéssel egészíti ki. A mai feltevés szerint a Jeruzsálemi templomban a babiloniak által való lerombolásáig JHVH-t ábrázoló szobor állt. Ezekiel (»papi szerzői« háttérrel) *elveti Istennek emberképmással való ábrázolását*, és az új felfogást egy idegen király példáján magyarázza meg. Eddig az uralkodót Isten képmásának tartották, de ez *Ez 13-19* alapján többé nem lehet igaz. Így Ádám sem tökéletes istenképmás, de emlékeztet JHVH-ra: egyedüli jogosultként istentiszteleti szerepet tölt be, és szolgálja Öt. Ilyen értelemben Ter 1 kifejezi Ádám képmás-voltát, de Ter 2-11 elutasítja az Istennel való ontológiai azonosságot. – Mark S. Smith Rútnak Noémihez intézett szavait (*Rút 1,16-17*) Júda és Izrael királyainak szövetséges kapcsolatot ígérő hasonló szavaival veti össze (1 Kir 22 és 2 Kir 3) és megállapítja, hogy a családi kötelék általában alapvető mintája a nemzetközi kapcsolatoknak is, azonban Noémi és Rút súlyosan sérti éppen a családi kapcsolat elfogadott törvényeit, mégis ennek ellenére – az anyós szinte édesanyai szeretete révén – felülmúl minden nemzetközi kapcsolatot. – Robert Doran megállapítja, hogy az imádkozó farizeus és vámos példázata (*Lk 18,9-14*) azzal illeszkedik a Lukács-evangélium 17-18. fejezetének többi tartalmi egységei közé, hogy a *nem saját magára, hanem egészen Istenre támaszkodó* emberi magatartást dicséri. Ez a Jeruzsálem felé tartó Jézus kritikája. – Jerome H. Neyrey S.J. kiindulva a *Jn*

10,7.9-ből (»Én vagyok az ajtó«) azt fejtí ki, hogy Jézus az igazi közvetítı. Jóval több, mint egy feladattal megbízott képviselı: egyrészt Istentıl áldást hoz a részünkre, másrészt odafent hozzánk tartozóként közbenjár értünk. Filó MTörv 5,5 alapján azt állítja Mózesrıl, hogy két világhoz tartozott: nem volt teremtmény, de nem volt Isten sem. Ez segítette a János-evangélium szerzıjét Jézus szerepének leírásában, sokoldalú bemutatásában, és segít megérteni a cikkben idézett szövegrészeket a páli levelekben, valamint a Zsidóknak írt levélben (pl. Jézus fıpapunk mindörökké). – Basil S. Davis – Severianusnak, a szíriai Gabalából való szentírásmagyarázónak (megh. Kr.u. 408) egy fennmaradt szövegtöredéke alapján – a szokástól eltérően értelmezi Gal 6,6-10 szövegét: Pál itt (iróniával) olyan félrevezetı tanítókról (és azok díjazásáról) szól, akik a megigazulás forrásaként a törvény teljesítését (ill. a körülmetélést) hirdetik. Aki rájuk hallgat és ıket díjazza, az »a testnek vet, és abból majd romlást arat.« Severianus szerint Pál a tévtanítók elutasításával a jeruzsálemi éhezık I Kor 16,1-ben említett támogatását segíti. Ez biztosan vele jár, de cikkünk szerint fontosabb a Gal 3,11-ben hirdett örömhír.

A bibliaolvasás gyakorisága

A Katolikus Bibliaszövetség felmérése kilenc országban

Az amerikaiak forgatják a legbuzgóbban a Biblia lapjait, míg a franciák és az olaszok azok között szerepelnek, akik a legkevesebbet tudják a Szentírás tartalmáról - tünik ki egy felmérésbıl, amelyet a Vatikánban tettek közzé.

A Katolikus Bibliaszövetség kilenc országban - az Egyesült Államokban, Nagy-Britanniában, Németországban, Franciaországban, Hollandiában, Oroszországban, Olaszországban, Spanyolországban és Lengyelországban – keresztények és nem keresztények körében készítettett vizsgálatot a római katolikus püspökök októberben, a Vatikánban sorra kerülı szinódusa elıtt, amely a Bibliáról fog tanácskozni. A válaszolók többsége a keresztények közül került ki, és

az Egyesült Államok, Oroszország és Nagy-Britannia kivételével katolikus volt.

A Vatikánban közzétett eredményekből az is kitűnik, hogy az amerikaiak készek a leginkább arra, hogy pénzzel is támogassák a Biblia üzenetének terjesztését.

Arra a kérdésre, hogy az elmúlt 12 hónapban olvastak-e legalább egy mondatot a Bibliából, az amerikaiak 75 százaléka felelt igennel, a másik nyolc országban ez az arány 20 és 38 százalék között mozgott. A sereghajtók a spanyolok voltak 20 százalékkal, őket egy százalékkal előzték meg a franciák.

Az ima terén is az amerikaiak a legaktívabbak 87 százalékkal, e téren a franciák 49 százalékkal zárták a sort. Az amerikaiak, britek, hollandok, németek, spanyolok, lengyelek és az oroszok azt válaszolták, hogy "saját szavaikkal" imádkoznak, az olaszok és a franciák inkább az ima megtanult szövegét mondják.

Németországban és Hollandiában volt a legnagyobb azoknak a száma, akik szerint a Biblia nem isteni ihletésű könyv, hanem "egy régi, legendákat, történelmi tényeket és tanításokat tartalmazó, emberek által írt mű". A válaszolók többsége azonban minden országban úgy gondolta, hogy a Szentírás Isten közvetlen szavait tartalmazza vagy Isten ihlette.

A Biblia iskolai oktatását a franciák ellenzik a leginkább, az amerikaiak nagyjából egyenlően oszlanak meg ennek hívei és ellenzői között.

A templomba járás terén a lengyelek vezetnek: a megkérdezettek 91 százaléka mondta azt, hogy rendszeresen jár az egyházi szertartásokra, az amerikaiaknál az arány 77 százalék, az oroszoknál 75 százalék.

A felmérésről szóló híradások és a vatikáni sajtótájékoztatón elhangzottak elérhetők honlapunkon keresztül:

www.biblia-tarsulat.hu > Biblia Éve > Fontos szövegek

OLVASÓINK KÉRDEZIK

A kérdésekre Székely János segédpüspök válaszol.

☞ **Kérdés:** Az 1 Jn 2,8-ban azt olvassuk Jézus új parancsáról, hogy „ez rá is vonatkozik”. Kiről írja ezt a szerző, és ha Jézusról, akkor hogyan értsük?

Válasz: A vers pontosabb fordítása így hangzik: „Mégis új parancsról is írok nektek, amely igaz benne és bennetek is, hiszen a sötétség múlóban van, és már világít az igazi világosság”. Az előző versben a szerző azt hangsúlyozza, hogy Jézus szeretetparancsa a közösség (a levél címzettjei) számára nem új. Kezdetről fogva, a keresztennyé válásuk kezdetétől ezt a parancsot, ezt az ígét hallották és elfogadták, ebben a szeretetben élnek (1 Jn 2,7; vö. 2 Jn 5). Hogy a parancs nem új, ezt a közösségben levő tévtanítókkal szemben szükséges hangsúlyoznia, akik új tanokat hirdetnek. Velük szemben hangzik el a 2 Jn 9 intése is: „Aki ezen túlmegy, és nem marad meg Krisztus tanításában, az nem mondhatja magáénak az Istent”. Nem szabad a régi tanításon, a régi parancson túlmenni, újdonságokat hirdetni. A parancs azonban mégis új, hiszen maga Krisztus nevezte új parancsolatnak: „Új parancsot adok nektek, szeressétek egymást, ahogy én szerettelek titeket” (Jn 13,34). Új parancsolat ez, mert Isten végső időben adott nagy kinyilatkoztatásából, a szeretetének nagy kiáradásából fakad. Isten szeretete Krisztusban tárult fel a maga új, addig ismeretlen mélységében. Ő ennek az új szeretetparancsnak a mértéke és forrása. Benne valósul meg az új teremtés, őáltala kötődik az új szövetség, melynek alaptörvénye ez az új parancs. A parancs tehát a János-evangélium megfogalmazása szerint új, Isten végső kinyilatkoztatását tartalmazza, a tévtanítók újításaival szemben viszont régi, a keresztyén igehirdetés kezdetétől ismételt parancs.

A szerző így folytatja a gondolatmenetét: „ez a parancs igaz Benne, és bennetek is” (1 Jn 2,8). A „Benne” kifejezés Jézusra utal, ahogyan az 1 Jn 2,6 is Őrá vonatkozik: „Aki azt állítja, hogy Őbenne marad, annak úgy kell élnie, ahogyan Ő élt”. Az új parancs igaz volt

Jézusban, hiszen Ő „szerette övéit, mindvégig, a végsőkig szerette őket” (Jn 13,1). De igaz ez a parancs Krisztus követőiben is, hiszen ők is szeretetben élnek. A szerző büszkén és hálával vallja, hogy már „legyőzték a gonoszt” (1Jn 2,13). „Múlóban az éjszaka és világít az igazi világosság” (1Jn 2,8). Krisztus követői ebben a világosságban élnek: azaz szeretik a testvéreiket. Aki viszont gyűlöli testvérét, az még mindig a sötétségben jár (1Jn 2,9-11).

Krisztus nyilatkozta ki Isten és az ember titkát. Benne tárult fel, hogy mit is jelent a szó teljes értelmében embernek lenni, emberhez méltóan élni (vö.: Jn 19,5: „Íme az ember”). Ami Benne, az Ő életében „igaz volt”, ami Őbenne megvalósult, az a mi életünk számára is a legalapvetőbb zsinórmérték és parancs. Annak kell a mi életünkben is valósággá válnia, ha szeretnénk igazán teljes, szép és igaz életet élni.

☞ **Kérdés:** Szent Pál a 2 Kor 12,11-ben azt írja: „Nektek kellett volna engem ajánlanotok”. Hogy értsük ezt, mikor és kinek ajánlhatták volna őt a korintusiak?

Válasz: Szent Pál a második Korintusi levélben ellenfelekkel kénytelen vitatkozni, illetve az ő állításait kell megcáfolnia. Ezek az ellenfelek „magukat ajánlják” (2 Kor 10,12), „kérdednek” (2 Kor 10,7). Velük szemben az apostol is felsorolja a Krisztusért vállalt szenvedéseit (2 Kor 11,21-33), sőt a különleges kegyelmi adományait, látomásait is (2 Kor 12,1-4). Ez után a balga dicsekvés, önmagá ajánlása után mondja kissé keserűen az apostol, hogy ezt az ajánlást a korintusiaknak maguknak kellett volna megtenniük. Nekik kellett volna ajánlaniuk alapító apostolukat, dicsérniük őt, és megvédeni mindenféle újonnan jött dicsekvővel, ál-apostollal szemben.

☞ **Kérdés:** A feltámadt Jézus Lk 24,25-27. 44-46 szerint arról beszélt, amit az Ószövetség megírt az Ő haláláról, és harmadnap feltámadásáról. Mely szövegrészek lehettek ezek?

Válasz: Az Óskeresztény hitvallásnak kezdettől fogva része, hogy Krisztus halála és feltámadása „az Írások szerint” történt (1Kor 15,3-4). Benne minden ószövetségi várakozás beteljesedett. Vagyis ezt a megfogalmazást mindenekelőtt globális értelemben kell érte-

nünk. A próféták Mózesztől kezdve mind erről jövendöltek (vö. Lk 24,25-27).

Konkrétan elsősorban azokra a helyekre kell gondolnunk, amelyeket maga az Újszövetség (és egészen konkrétan Lukács) idéz Jézus halálával és feltámadásával kapcsolatban. A passió több helyen is idézi az Írásokat. „Be kell következnie annak, amit az Írás rólam mond: „A gonosztevők közé számították” (Lk 22,37; vö. Iz 53,9.12). Ruháján sorsot vetettek (Zsolt 22,19), kigúnyolták (Zsolt 22,8; Bölcs 2,18-20), ismét az Írások szerint. Jézus utolsó szavai is a Zsoltárt idézik: „kezedbe ajánlom lelkemet” (Zsolt 31,5). Az Apostolok Cselekedetei (pontosabban Fülöp) hosszasan idézi Jézus szenvedésével kapcsolatban Izajásnak az Úr szolgájáról szóló negyedik énekét (Csel 8,32; vö. Iz 53,7-8).

Jézus feltámadásával kapcsolatban Péter pünkösdi beszéde a 16. Zsoltárt idézi: „Nem hagyod lelkem az alvilágban, nem engeded, hogy rothadás érje Szentedet. Az élet útját mutatod meg nekem...” (Csel 2,25-28; vö. Csel 13,35). Később Péter apostol Jézus felmagasztalásával kapcsolatban a 110. Zsoltárra is hivatkozik: „Így szólt az Úr az én Uramhoz, Úlj az én jobbomra” (Csel 2,34-35). Szent Pál a pizidiai Antiókhiaiban elmondott beszédében Krisztus feltámadásának előrejelzését látja meg a 2. Zsoltárban: „Fiam vagy, ma szültelek téged” (Csel 13,33). Az ősegyház ezek mellett a helyek mellett a harmadnapi feltámadás próféciajaként gondolhatott Ozeás híres sora-ira is: „Két nap múlva életet ad, harmadnapra feltámaszt” (Oz 6,2).

A Messiás szenvedését tehát az Ószövetség csodálatos mélységgel előre jelzi, és megéneкли, elsősorban az Úr szolgájáról szóló negyedik énekben: „Nem volt szép, sem ékes, a külsejére nézve nem volt vonzó. Megvetett volt, utolsó az emberek között, a fájdalmak férfia, aki tudta mi a szenvedés. Olyan, aki elől iszonyattal eltakartuk arcunkat...” (Iz 53,2-3). Ezek a sorok a mai olvasó számára is annyira megdöbbenőek és akkora a meggyőző erejük, hogy nem egy megtérés gyökerénél ott találjuk őket. Így pl. a II. Világháborúban a XII. Piusz pápa által megmentett római rabbi, Israel Zolli megtérése is e sorokból indul el. A rabbi a keresztségben a pápa iránti hálája jeléül az ő nevét, az Eugenio nevet vette fel.

A feltámadást előre vetítő szövegek esetében a modern olvasó talán kissé elégedetlen és bizonytalan marad. Valóban, az Ószövetség még csak igen homályosan sejtí meg Krisztus Húsvétjának minden emberi értelmet felülmúló titkát, előre nem sejtett győzelmét. Ebben az esetben tehát csak általánosabb értelemben mondhatjuk, hogy az Írások mindezt előre jelezték. Isten terve ugyanis kezdettől fogva az volt, hogy örök élettel ajándékozza meg az embert, és ez az örök élet ragyogott fel Krisztus feltámadásában. Az apostolok mégis úgy érezték, hogy a feltámadás is az Írások szerint következett be, hiszen Isten szándékában ez a végső cél kezdettől ott volt, és a próféta ezt az isteni szándékot írták le a jövődöléseikben egyre világosabban.

FELHÍVÁS – Magyar Kurír, április 11. 16:02

Bábel Balázs kalocsai–kecskeméti érsek, a Biblia éve püspök felelőse a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulatot bízta meg, hogy összegyűjtse, közvetítse és ismertesse a Biblia évének programjait.

A megbízásnak megfelelően a Bibliatársulat várja minden olyan rendezvény programját, amely a Biblia éve alkalmából kerül megrendezésre. A társulat a programokat, valamint a lezajlott programokról készült beszámolókat honlapján is közzéteszi.

A rendezvények programjait az alábbi elérhetőségekre lehet küldeni: **Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat** 1066 Budapest, Teréz krt. 28. I/6. Tel.: (1) 332-2260; Fax: (1) 312-2478 A Biblia-központ hétfőtől-csütörtökig 9 és 17 óra között van nyitva

Email: jeromos@biblia-tarsulat.hu

Honlap: www.biblia-tarsulat.hu

Szép, színes **természeti felvételeket**, esetleg szentföldi képeket továbbra is köszönettel fogad tervezett kiadványainkhoz a Szerkesztőség (csak szabadon felhasználható digitális képek, elektronikus adathordozón). *Segítségüket előre is köszönjük!*

TÁRSULATUNK ÉLETÉBŐL

A BIBLIA ÉVE 2008 éves ünnep- és rendezvénysorozat püspökkari felelőse Dr. Bábel Balázs Kalocsa-Kecskeméti érsek. Bábel érsek úr felkérte Társulatunkat, hogy legyen élenjáró közreműködő a Magyar Katolikus Egyházban az éves programok ajánlásában, közvetítésében és ismertetésében.

Társulatunk elsősorban programok ajánlásával, közvetítésével, valamint a Biblia Éve rendezvényein jól használható kiadványokkal igyekszik elősegíteni a Magyar Katolikus egyházban a Biblia Éve ünnepsorozat eredményességét. Programajánló füzetünket közreadtuk az egyházmegyékben és közösségekben, és továbbra is igényelhető a Bibliaközpontban (és elérhető Társulatunk honlapján). A Biblia Éve kapcsán megjelent kiadványaink listája Füzetünk hátlapjának belső oldalán látható.

Társulatunk munkatársai számos helyen tartottak és tartanak előadásokat, képzéseket, bemutatókat a Biblia Éve rendezvényein. Társulatunk és a váci Apor Vilmos Katolikus Főiskola szervezésében került sor a "Három nap a Szentírással" címmel megrendezett bibliikus ismeretterjesztő képzés megtartására a váci Főiskolán március 5-7-ig. Erről az alkalomról Füzetünk következő számában részletesen beszámolunk.

A MKPK Sajtóirodájának megbízásából gondozzuk a Biblia Éve honlapján (www.bibliaeve2008.hu) a katolikus tájékoztató részt. Ez a főoldalról a "Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat" hívásával érhető el, vagy közvetlenül a www.biblia-tarsulat.hu honlapcímen. Ezen a lapon tájékoztatást adunk minden olyan rendezvényről, programról, ünnepről, amelyről tudomásunk van ill. amelyekről tájékoztatást kapunk a szervezőktől vagy a résztvevőktől.

Kérünk mindenkit, hogy aki programot szervez vagy tudomást szerez különböző rendezvényekről, értesítsen bennünket a Társulat címén (címeinket ld. az előlap belső oldalán). **Köszönettel veszünk személyes beszámolókat is a rendezvényekkel kapcsolatban.**

Magyar biblikus tanárok értekezlete a Biblia-központban – A Biblia Évében, Húsvét után pénteken tartották meg a hazai biblikus tanárok ezévi első szakmai értekezletüket a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat tanácstermében. Az értekezleten részt vett a magyar bibliaprofesszorok közül

majdnem mindenki: Csernai Balázs (Eger), Czigliányi Zsolt (Pécs), Ferling György (Győr), Gánicz Endre (Nyíregyháza), Keresztes Pál (Pécs), Kocsi György (Veszprém), Kocsis Imre (Vác), Martos L. Balázs (Győr), Rózsa Huba (Budapest), Schmatovich János (Győr), Soltész János (Nyíregyháza), Szatmári Györgyi (Szeged), Székely János (Esztergom), Thorday Attila (Szeged), Tarjányi Béla (Budapest) és Török László (Eger).

Vitaindító előadást tartott Gánicz Endre és Török László, előadásukat érdekes és izgalmas tudományos vita követte. A Biblia Évében még egy hasonló értekezlet is lesz október 20-án, amelyen Csernai Balázs és Kocsi György fognak előadást tartani.

Tagságunk egy kis csoportja minden második héten pénteken du. 5-6-ig a Bibliaközpontban **imaórát** tart, hogy Isten áldását kiesdje munkánkhoz, és imáiba foglalja minden egyes társulati Tagunk, Jótevőnk és Olvasónk személyes problémáit, gondjait. Kérjük, a távolból is kapcsolódjanak be ebbe a közös imába.

Az **imaórák időpontja** és az elmélkedések témája **a Biblia Évében**: ápr. 25.: Mk 15,15-20; máj. 9.: Jn 21,15-19; máj. 23.: Mk 10,1-12; jún. 6.: Mk 12,35-37; jún. 20.: Mt 6,19-23; júl. 4.: Mt 9,9-13; júl. 18.: Mt 12,1-8; aug. 1.: Mt 13,54-58; aug. 15.: Jel 12,1-6; aug. 29.: Mk 6,17-29; szept. 12.: Lk 6,39-42; szept. 26.: Lk 9,18-22; okt. 10.: Lk 11-15-26.

Szeretettel hívunk a közös imára (a helyszínen vagy a távolból bekapcsolódva) minden kedves társulati tagot és érdeklődőt!

Biblikus professzorok konferenciája a Bibliaközpontban	címlap
Ajánlás	1
Csendes percek	2
A Szentírás: Jézus jelenléte a családban (Tarjányi Béla)	3
Vallomás a Szentírásról (Vértesaljai László SJ.)	14
Biblia Éve 2008, 1. rész	25
Innen-Onnan (Székely István)	34
<i>Élő Ige Bibliaiskola, 61. óra (Vágvölgyi Éva)</i>	37
Biblikus folyóiratok szemléje (Székely István)	45
A bibliaolvasás gyakorisága (a Bibliaszövetség felmérése)	49
Olvasóink kérdezik (Székely János)	51
Társulatunk életéből	55
Könyvajánlatunk	borító

J e r o m o s f ü z e t e k
az első magyar szentírástudományi folyóirat
– gyakorlati anyaggal hitoktatók számára –
ISSN 0866-2207

Szerkeszti, kiadja és terjeszti:

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

B i b l i a k ö z p o n t

1066 Budapest, Teréz krt. 28. I/6. Fax: 312-24-78

Nyitva: hétfő-csütörtök, 9-17-ig ☎ 332-22-60

Email: jeromos@biblia-tarsulat.hu

Honlap: www.biblia-tarsulat.hu

**A szerkesztőbizottság tagjai: Székely István, Tarjányi Béla,
Thorday Attila, Vágvölgyi Éva**

Felelős szerkesztő: Tarjányi Béla

Nyomda: Royal Press Hungary Kft.

• **A BIBLIA ÉVE a Katolikus Egyházban**

Felmérés:
A BIBLIAOLVASÁSRÓL

Ü N N E P E I N K

MI TÖRTÉNT EDDIG?

ÉS MÉG MI MINDEN?

Ökumenikus programok

A J Á N L Ó

Ötletek – javaslatok

Célkitűzéseink

Vatikáni Kódex

Vallomások (szöveg)

BARÁTAINK

“Biblia Éve” pályázat

Vallomások (hang)

FONTOS SZÖVEGEK

Szt. Pál emlékév

Sajtószemle – máj. 1.

Vasárnapi gondolatok

Imaóra

Érdekes webhelyek

BIBLIABOLTUNK

Bibliaközpont

Határon túliak

Rádió-Bibliaóra

Szentírás Alapítvány

Alapszabályunk

Jeromos füzetek

Cigány bibliafordítás

Konkordancia

A Biblia Éve katolikus programjairól bárki naprakészen tájékozódhat honlapunkról: www.biblia-tarsulat.hu / Biblia Éve 2008 Kérjük, jelezzék készülő programjaikat és küldjék el beszámolóikat, hogy ismertethessük azokat. Cím: jeromos@biblia-tarsulat.hu